Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РУЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ № 28 (20. 895) 1991 йил 8 февраль, жума ◆ Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ◆ Баҳоси 8 тийин.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

Воқеалар, хабарлар, шарҳлар

● «Янгиланган Иттифоқ, суверен республикалар федерацияси — кафолатли хавфсизлик, катта бозор, қудратли фан ва маданият, демакдир. У — барча халқлар учун, сиз билан биз, фарзандларимиз ва набираларимиз учун ишончли келажакдир. (М. С. Горбачевнинг телекўрсатув орқали сўзлаган нутқидан).

● «Партия комитетлари ҳотиржамликка барҳам бериб, даромад олишнинг қонуний йўлларини излаш, мавжудларини ривожлантириши ва кенгайтириши, дадил ҳаракатларга кўчиши керак», — дейилади ўз мухбиримиз А. Қоржововнинг «Харажат даромад келтирсин» мақоласида.

1- ва 2-бетлар.

● Мамлакатимиз, жумладан, республикамиз маданиятида кейинги ўн йилликлар давомида ҳукмрон бўлган сиёсат салбий оқибатларга олиб келди. Бу сиёсатнинг мантиқий амали маданиятни жамиятнинг ижтимоий, бадиий-ахлоқий ҳодисасидан тор доирадаги тармоқ ҳодисасига айлантириб қўйди. У «қолдиқ» сиёсати деб атала бошланди. Ўзбекистон ССР маданият вазири Н. Ғойипов маданиятимизнинг ҳал этилиши лозим бўлган айрим муаммолари ҳақида ўзининг «Сабоқлар ва ниятлар» сарлавҳали мақоласида фикр юритади.

● Рус тили мактабларида ўзбек тилини ўқитишни янада такомиллаштириш шу куннинг муҳим масалаларидан бири. Республика Халқ таълими вазирлиги ҳайъатидан ёзилган репортаж ушбу муаммога бағишланган.

3-бет.

● Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари.

● Республикамизнинг «СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери» фахрий унвонига сазовор бўлган намояндалари сафи яна бир кишига кўпайди.

4-бет.

Лойиҳалаш хизмати очилди

● Қува ноҳиясидаги «Қувагаз» идораси қошида истеъмолчиларга яна бир қулайлик яратилди. Бу ерда хонадонларни газлаштириш бўйича лойиҳалаш хизмати ташкил этилди.

Лойиҳалаш хизмати мутахассиси О. Каримов меҳнаткашлардан тушган таклифлар асосида хонадонларни газлаштириш лойиҳаларини тузиб беряпти. Илгарилари қишлоқ аҳолиси бу юмуш билан 200 километр йўл босиб, Қўқонга лойиҳалаш институтига боришга мажбур эди.

У. ХАЛИЛОВ,
Фарғона вилояти.

Навоийга бағишлаб

Ҳ. Олимжон номидаги Қарши давлат педагогика институтида А. Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланган илмий-адабий кеча бўлиб ўтди. Кечада профессор Т. Нафасов, доцентлар П. Равшанов, Б. Йўлдошев, Т. Бозоров, Ф. Ефимов ва бошқалар шоирнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти, унинг Амир Темур ҳақидаги қарашлари, Ҳусайн Бойқарога муносабати ва унинг ўзбек тилини ривожлантиришга қўшган улуши ҳақида баҳс-мунозара юритдилар.

Илмий-адабий кечада Алишер Навоий ижодидан намуналар ўқилди. Шундай кечалар билимгоҳнинг кўпгина куллиётларида ҳам ўтказилмоқда.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир корхона ўз маҳсулотлари сифатини яхшилашга, турларини кўпайтиришга ҳаракат қилади. Андижон бадиий буюмлар фабрикаси коллективи бу йўналишдаги ишларни аллақачон бошлаб юборган.

Ҳозир фабрикада харидоргир халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ортиб бормоқда. Айниқса, болалар учун кўйлаклар, чақалоқлар кийим-кечакларини тайёрлаш кенг йўлга қўйиляпти.

Маҳсулот турларини кўпайтиришга ҳам эътибор қаратилмоқда. Корхона ишчилари шу йилнинг ўзида яна уч хилдаги маҳсулот турларини ўзлаштиришни мўлжаллаб турибди.

СУРАТДА: назоратчи Лобархон Мўйдинова (чапдан) ва цех бошлиғи Моҳидил Йўлдошева янги маҳсулот турини кўздан кечиришмоқда.

Т. ҒАФУРОВ олган сурат.

Ички имкониятлар ҳисобига

● Москва ноҳиясидаги «Хўжаобод» жамоа хўжалигида меҳнаткашларнинг якка тартибда уй-жой қуриши авж оляпти. Бу хайрли ишларнинг амалга ошишида колхоз раҳбарияти аҳолига яқиндан ёрдам бермоқда. Жумладан, уй қурмоқчи бўлганларга томорқа ажратиш, уларни қурилиш материаллари билан таъминлашга ҳаракат қилиняпти. Шу мақсадда хўжалик мутахассислари Россия шаҳарлари билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишяпти.

Айни пайтда бу ерда ички имкониятлар ҳам ишга солиняпти. Масалан, хўжаликнинг ўзида пишиқ ғишт тайёрлаш йўлга қўйилган.

М. РАҲМОНОВ,
Андижон вилояти.

Корхона кенгаймоқда

● Сариосиё темир-бетон буюмлари заводи энергетика тармоқларини симёғочларга ишлатиладиган тиргагичлар билан таъминлашни йўлга қўйди. Эндиликда бу материалга бўлган талаб ошаётган бир пайтда завод жамоаси ўз корхоналарини кенгайтиришга қарор қилишди. Жорий йилда шу мақсаддаги қурилиш-монтаж ишларига 667 минг сўм сарфлаш кўзда тутилган. Завод кенгайтирилгач, унинг қуввати 300 минг куб метрга етади.

М. БОТИРОВ,
Сурхондарё вилояти.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини сақлаб қолиш масаласи юзасидан СССР референдумини тайёрлаш ва ўтказиш муносабати билан партия ташкилотларининг иши тўғрисида»ги масалани кўриб чиқди.

Қабул этилган қарорда қайд этилишича, СССР Олий Кенгашининг қарорига биноан 1991 йил 17 март куни Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини сақлаб қолиш масаласи юзасидан референдум ўтказилади. Референдум давомида СССР фуқаролари СССРни тенг ҳуқуқли суверен республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида сақлаб қолиш хусусидаги ўз фикрларини билдирадилар, бу федерацияда ҳар қандай миллат кишисининг ҳуқуқлари ва эркинликларига тўла-тўкис кафолот бериладиган бўлади.

СССР миқёсида давлат ҳокимиятини амалга оширишда халқнинг бевосита иштирок этиши шакли тарзида биринчи бор ўтказиладиган референдум давлатимиз тарихида муҳим сиёсий воқеа бўлиши шубҳасиз. Унинг натижалари мамлакат, ҳар бир совет кишиси ва жаҳон ҳамжамияти учун белгиловчи аҳамиятга эга бўлади.

Референдумга тайёргарлик кўриш, деб таъкидланади қарорда, тарихимизнинг энг мураккаб даврларидан бирида, иқтисодиётдаги, ижтимоий ва сиёсий соҳалардаги, миллатлараро муносабатлардаги танглик жараёнлари жуда кескинлашган пайтда ўтмоқда. Турли-туман айирмачи, миллатчи ва ғайрисоциалистик кучлар шу вазиятдан фойдаланиб, аҳолига амалда СССРни ҳақиқатда барбод этишни билдирадиган ғояларни тиқиштириш соҳасидаги фаолиятни жазава билан авж олдириб юбордилар. Референдумда қатнашмаслик ҳақидаги даъватлар эшитилмоқда, Совет давлатини ва КПССни танқид қилиш ва унга тухмат ёғдириш кучаймоқда. Сиёсий бюро ҳисоблайдики, бундай хатти-ҳаракатларга партия ташкилотлари ва коммунистлар кескин зарба беришлари керак. Референдумни барбод қилиш йўлидаги уринишлар миллатлараро можароларни баттар кескинлаштирган бўлур эди, узоқ давом этадиган ўзаро курашга, иқтисодий фалокатга, одамларнинг турмуш даражаси пасайишига олиб борган бўлур эди.

Референдумни тайёрлаш ва ўтказиш қонунга биноан тегишли комиссиялар томонидан амалга оширилиши қарорда таъкидлаб ўтилган. Аммо КПСС бу сиёсий ишда қатнашишдан четда тура олмайди. Партия ташкилотлари умумхалқ овоз беришини уюштириш ва ўтказишда СССР Конституцияси ва қонунлари асосида самарали ишлаш усуллари, йўриқлари, йўлларини топишлари керак.

Марказий Комитетнинг Сиёсий бюроси иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, республика, ўлка, вилоят, округ, шаҳар ва район партия комитетларига коммунистлар билан партиясизлар ўртасида ташкилотчилик ва тушунтириш ишларини кенг авж олдириб юборишни, шу асосда СССР фуқароларининг референдумда фаол иштирок этишларига эришишни тавсия қилади. ССР Иттифоқининг мавжудлиги объектив жиҳатдан барча совет кишиларининг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушажагини содда тил билан тушунтириб бериш муҳимдир. Ҳар бир киши ўз Ватанининг тақдири учун шахсан юксак инсоний масъулиятни англамоғи лозим.

Қарорда жойлардаги партия комитетларига мурожаат этилиб, жамоатчилик фикрини тенг ҳуқуқли суверен республикаларнинг янгиланган федерацияси бўлмиш СССРни сақлаб қолиш фойдасига шакллантириш учун ташкилотчилик, ташвиқотчилик, молиявий имкониятлардан ва кадрлардан фойдаланиб, партиянинг бутун илму зиё салоҳиятини жалб қилишга даъват этилган.

Шу билан бирга, ССР Иттифоқини қоралаш, янги Иттифоқ шартномасини тузиш ғояларини обрўсизлантириш, миллатлараро адоватни ва айирмачилик кайфиятларини авж олдириш йўлидаги хатти-ҳаракатлар ишонарли тарзда фош қилиб ташланиши лозим. Фақат янгиланган Иттифоқдагина республикалар ва халқларнинг суверенитети кучайиши ҳамда ҳақиқий мазмунга эга бўлиб қолиши, Иттифоқ давлатининг бирлиги эса — мамлакатимизнинг халқаро обрў-эътиборини ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг кафолоти эканлиги кўрсатиб берилиши керак.

Референдумга тайёргарлик кўриш чоғида меҳнат коллективларидаги, истиқомат жойларидаги партия ташкилотларининг, коммунистларнинг масъулияти ортади. Улар кўпроқ мустақиллик, фаоллик, ижодкорлик кўрсатишлари, ҳар бир минтақадаги аниқ иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий вазиятни эътиборга олиб, одамларга ўзига хос тарзда ёндашиш йўлларини излашлари лозим. Бу ишда КПСС Марказий Комитети зиёлиларнинг, ёшларнинг, партия, уруш ва меҳнат фахрийларининг мададига умид қилади.

Жойлардаги ташкилотчилик ишини кучайтиришга қаратилган бир қанча аниқ тадбирларни амалга ошириш таклиф этилади. Референдумни ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалалар партия комитетларининг пленумларида, кенгайтирилган бюро мажлисларида, коммунистларнинг йиғилишларида муҳокама қилиниши, меҳнат жамоаларида, қишлоқларда, шаҳар ва районларда референдумни ўтказувчи ташаббускор гуруҳлар тузилиши лозим.

(Давоми иккинчи бетда).

• *17 март—СССР референдуми куни*

ЯНГИЛАНГАН ИТТИФОҚ— ҲАММА УЧУН ИШОНЧЛИ КЕЛАЖАК

М. С. ГОРБАЧЕВнинг телекўрсатув орқали сўзлаган нутқи

Бугун мен бутун мамлакат учун ҳаётий муҳим масала юзасидан сизларга мурожаат этмоқчиман. Бу масала — Иттифоқимизнинг келажаги тўғрисида ўтказиладиган референдумдир. У СССР халқ депутатлари IV съездининг қарорига биноан ўтказилади. Уни ўтказиш тартиби ва кунини СССР Олий Совети белгилаб берган.

17 март куни совет кишилари бир саволга жавоб қайтаришлари керак. Олий Кенгаш бу саволни қуйидагича таърифлаган: «Сиз Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини ҳар қандай миллат кишисининг ҳуқуқлари ва эркинликларига тўла-тўкис кафолат бериладиган тенг суверен республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида сақлаб қолиш зарур, деб ҳисоблайсизми?» Бунга: ҳа ёки йўқ, деб битта жавоб қайтарилиши керак. Ҳар биримиз алоҳида ва ҳаммамиз биргаликда аниқ-равшан фикримизни айтишимиз зарур.

Бугунга қадар кўпгина республикаларнинг олий ҳокимият органлари референдумни тайёрлаш ва ўтказиш тўғрисида ўз қарорларини қабул қилдилар. Қолганлари яқин вақт ичида буни аниқлаб олишлари керак. Афсуски, Литва ва Эстонияда СССР халқ депутатлари съездининг қарорларини писанд қилмаслик йўлига ўтиб олиб, референдум ўрнига аҳоли сўровини ўтказишга уринмоқдалар. Бундай сўровлар ҳуқуқий жиҳатдан асоссиз эканлиги мутлақо равшан. СССР Президентининг Фармонида бу фикр айтиб ўтилди. Бироқ шундай қонуний савол туғилади: озодлик ва демократия байроқлари остида туриб, доимо халқнинг фикрини рўкач қилаётган мазкур республикаларнинг раҳбарлари уйдирма баҳоналар билан референдумдан, мамлакат турмушининг туб масаласи хусусида халқнинг ҳақиқий хоҳиш-иродасини аниқлашдан бўйин товлашга нега уринмоқдалар? Менинг тушунишимча, СССР Олий Кенгаши бундай вазиятда ҳар бир фуқаро Иттифоқимизнинг келажаги тўғрисидаги ўз хоҳиш-иродасини изҳор эта олиши учун ҳамма ишни қилиши керак. Бўлажак референдум мамлакатимиздаги биринчи референдум, шунинг ўзиёқ қайта қуришнинг жуда катта ютуғидир. Азиз ватандошлар, мен сизларнинг ҳаммангизни Бутуниттифоқ референдумида қатнашишга чақираман.

Ҳар бирингиз референдумга борганингизда ўз нуқтаи назарингизни пухта ўйлаб, аслида гап давлатимиз ва халқимизнинг тақдири ҳақида, муштарак тақдиримиз тўғрисида бораётганини тушунишингиз лозим. Кейинги ойларда бу хусусда кўп гап айтилди. Сиёсий ҳаракатлар ва партияларнинг ҳужжатлари эълон қилинди. Республикаларнинг қонун чиқарувчи олий органлари суверенитет тўғрисида қабул этган декларацияларни алоҳида кўрсатиб ўтмоқчиман.

Бу масала хусусидаги мунозара ҳали давом этаётган бўлса ҳам, ҳозирнинг ўзидаёқ шуни аниқ-равшан қилиб айтса бўлади, совет кишилари барча халқларимизнинг муштарак бойлиги, уларнинг ишончли таянчи бўлмиш Иттифоқни сақлаб қолиш тарафдоридирлар. Улар Иттифоқимизда яшовчи барча халқлар бемалол равнақ топа олишлари, ўзларини ўз тақдирининг хўжайини деб ҳис эта олишлари учун Иттифоқимизни янгилаш йўлида қатъият билан ҳаракат қилмоқдалар.

Янги Иттифоқ шартномасининг лойиҳаси янгиланган Иттифоқ давлати қандай бўлиши лозимлиги ҳақида умумий тасаввур беради. Бу лойиҳа матбуотда эълон қилинган. Иттифоқни янгилаш концепциясидаги энг муҳим нарса нима? Бу, аввало, федерациянинг аъзолари бўлмиш республикаларнинг суверенитетидир, бу суверенитет ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзини ўзи бошқариш ҳуқуқини таъминлайди. Бу — Иттифоқнинг ваколатларини, яъни улар марказий ҳокимият ва бошқарув идораларига топширадиган ҳамма ваколатларни амалга оширишда республикаларнинг биргаликда қатнашувидир. Суверен республикаларга ҳақиқатан ҳам муштарак манфаатларни қаттиқ туриб ҳимоя қила оладиган ва яшовчан федерация керак.

Федерация кенгашининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида биз республикаларнинг раҳбарлари билан бирга, айтиш мумкинки, энг муҳим масалани — ваколатларни фарқлаб қўйиш масаласини муҳокама қилдик. Бошқа соҳалар бўйича ҳам шундай муҳокама ўтказилади. Айтилган таклифларни эътиборга олиб, республикаларнинг мухтор вакиллари ва экспертлар шартнома матни устидаги ишни давом эттирадилар. Бу — бениҳоя масъулиятли иш, бирмунча вақт керак бўлади. Бироқ бу ишни пайсалга солиб бўлмайди, деган тушунча ҳозирнинг ўзидаёқ мавжуд. Бундай ҳужжатнинг йўқлиги иқтисодий вазиятга ҳам, ижроия ҳокимиятнинг ишига ҳам, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг фаолиятига, халқаро ҳамкорлик имкониятларига ҳам салбий таъсир қилмоқда. Охир оқибат одамларнинг турмуш шароитида асоратли акс этмоқда.

Яна референдум масаласига қайтайлик. Мен кейинги вақтда сўзлаган нутқларимдан бирида халқларимиз биргаликда бошидан кечирган воқеалар ва орттирган тажрибалардан кейин, хом хаёлларсиз, оқилона фикр юритиладиган бўлса, улар асло ажрала олмасликларини айтган эдим. Хўш, менинг хулосам нималарга асосланган?

Тарих тақозоси билан шундай бўлдики, Сибирь кенгликларида, Узоқ Шарқнинг, Ўрта Осиёнинг ясси тоғликларида ва даштларида, Кавказ ва Помир водийларида, Болтиқ, Каспий ва Қора денгиз соҳилларида яшовчи кўпдан кўп катта ва оз сонли халқлар Россия теварагида бирлашдилар. Бир неча аср давомида дунёда энг катта майдонда жойлашган ва турли тилларда сўзлашувчи кўп сонли аҳолиси бўлган буюк Европа-Осиё давлати шаклланди.

Бу кўп жиҳатдан янги бўшлиқларни ўзлаштириш ва нуфус силжишлари билан боғлиқ бўлган ва неча юз йиллар давом этган мураккаб жараёнларнинг натижаси бўлди. Ҳамма жойда, барча қитъаларда бўлганидек, бу ерларнинг бир қисми истилочилик юришлари йўли билан қўлга киритилган эди. Кўп халқлар тажовузкорлардан ҳимоя излаб ёки катта бозорга қўшилиш, фан ва маданиятнинг жаҳон марказларидан бирига ошно бўлиш муддаоси билан ихтиёрий равишда Россияга қўшилган эдилар.

Рус халқининг очиқ кўнгиллилиги, унинг турли миллат кишилари билан тенг ҳамкорликка, уларнинг анъаналарини хайрихоҳлик билан қабул этишга ва ўз анъаналарини баҳам кўришга тайёрлиги бунга кўп жиҳатдан кўмаклашган эди.

Ҳозир Октябрь инқилобидан кейин вужудга келган халқлар иттифоқи нима берганлиги хусусида кўп мунозара бўляпти. Бироқ кўпинча мунозарада ҳақиқатан ҳам танқид қилишга ва қоралашга арзийдиган иллатларни танқид қилиш, шу йиллар мобайнида йиғилиб қолган ҳақиқий муаммоларни кўрсатиш билан бирга халқларимиз тақдирида рўй берган ижобий ўзгаришларни ёппасига инкор қилишга ҳам йўл қўймоқдалар. Ҳолбуки, жуда катта иш қилинди! Ўз давлатига эга бўлмаган ёки турли сабаблар билан ундан маҳрум бўлган ўнлаб халқлар ўз давлатини барпо этиш имкониятини олди. Ҳозир барча республикалар саноат, фан-техника имкониятларига, ўз кадрларига эгадирлар, ўз турмушини ташкил

(Давоми иккинчи бетда).

Болажонларимиз саломатлигини ўйлаб

6 февраль куни Ўрта Осиё мусулмонлари диния бошқармасида Ўзбекистон пойтахти ва Тошкент вилоятидаги болалар касалхоналари ҳамда туғуруқхоналарга бир марта ишлатиладиган шприцларни топшириш маросими бўлди.

400 минг дона шприцнинг бир қисми Ўзбекистон ва Тожикистоннинг экология жиҳатидан хатарли минтақаларидаги тиббий муассасаларга берилади.

Маросимда Ўрта Осиё мусулмонлари диния бошқармаси раиси муфти Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф нутқ сўзлади.

СУРАТДА: бир маротаба ишлатиладиган шприцларни топшириш маросими пайти.

Р. ШАГАЕВ олган сурат (ЎзТАГ).

ЯНГИЛАНГАН ИТТИФОҚ — ҲАММА УЧУН ИШОНЧЛИ КЕЛАЖАК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

этишда бой тажриба орттирганлар. Иттифоқ барча халқларнинг мустақиллигига фашизм хавфини даф қилиш, буюк иқтисодий макон доирасида ўзаро ёрдам ва ҳамкорликдан баҳраманд бўлиш имкониятини берди.

Мамлакатда барча халқларимизнинг кўп асрлик биргаликдаги куч-ғайратлари натижасида ноёб цивилизация (ижтимоий тараққиёт, моддий ва маънавий маданият) таркиб топди, деб тўла асос билан айта оламиз. Ҳозирги ҳолатимизни тушуниш учун бу нарса жуда муҳимдир.

Аввало, барча республикаларимиз кўп миллатли эканини эътиборга олиш керак. Аралаш никоҳлардан миллион-миллион кишилар туғилган, қарийб 75 миллион киши ёки ҳар тўрт одамнинг бири, таъбир жоиз бўлса, «ўз миллати билан боғлиқ бўлмаган» республикаларда яшаб турибди. Тарихий жараённинг мана шу табиий натижасига қасд қилиш телбалик бўлур эди.

Ҳолбуки, бир қанча республикаларда туб жойли миллатга мансуб бўлмаган кишиларни иккинчи табақа фуқаролари, қочқинлар аҳволига солиб қўйишга, пировард натижада уларни жўнаб кетишга мажбур этишга уринишлар бўлмоқда. Шундай бир аҳволни ўйлаб кўринг, ўртоқлар: тинч даврда мамлакатимизда қочоқлар пайдо бўлди. Ўнлаб эмас, юзлаб эмас, минглаб мана шу ҳеч бир гуноҳсиз кишилар миллий можароларнинг, сиёсий жазаваларнинг, назоратдан чиқиб, авж олган эҳтиросларнинг жабрдийдаларидир. Айирмачилик миллионлаб кишиларни тарихий ватандан, аждодлари дафн этилган диёрдан ажралишга, таркиб топган турмуш тарзини бузишга маҳкум этиш хавфини солмоқда.

Ёки иқтисодиётни олайлик. Ҳозир мамлакатнинг барча республикалари ва минтақалари иқтисодий жиҳатдан бир-бирига нақадар боғлиқлигини яққол билиш мумкин. Бундай боғлиқлик — ўн йиллар, эҳтимолки, юз йиллар давомида шаклланган меҳнат тақсимоти ва кооперациясининг натижасидир. Шу яхлит тизма қаердадир айрим тугунларда бузилгудек бўлса, баъзи корхоналар тўхташи биланоқ ўнлаб ва юзлаб корхоналар ишида узилиш бошланади, сўнгра бутун мамлакатда «ўпирилиш» рўй беради.

Совет Иттифоқи жуда катта илмий ва маданий куч-қудратга эгадир. Мана шу маънавий бойлик ҳам биргаликдаги ижоднинг натижасидир. Ўзини мана шу қудратли маданий бисотдан айирган киши нималардан маҳрум бўлиши, нақадар ютқизиб қўйиши тушунарлидир.

Мамлакатнинг тўла ва ишончли хавфсизлигини таъминлаш имконияти ҳам катта иттифоқ давлатининг афзалликлари жумласига киради. Қолаверса, СССР Қуролли Кучларининг ракета-ядро, стратегик қудратини тақсимлашга ким жазм қила олади?

Ўзининг сиёсий салмоғи ва ишонч мезонига кўра, Совет Иттифоқи ҳозир халқаро майдонда қудратли давлат бўлиб иш кўрмоқда, уни асосли равишда ўта буюк давлат деб атамоқдалар. Унинг сиёсати дунёда рўй бераётган ҳамма жараёнларга таъсир ўтказмоқда. Мана шундай нуфузга эга бўлиш учун жуда катта куч-ғайрат сарфланди. Бу нуфузни жуда тез совуриш, ҳавога учириш мумкин. Шуни айтиб қўймоқчиман: Совет Иттифоқининг халқаро ишлардаги мавқеини заифлаштиришни дунёда ўтакетган реакционерлардан ва милитаристлардан бошқа ҳеч ким хоҳламайди.

Азиз ўртоқлар, Иттифоқни сақлаб қолиш ва уни теран янгилаш зарурлигига менинг қатъий эътиқодим мана шу ҳамма далилларга асосланган.

Янгиланган иттифоқ давлати, суверен республикалар федерацияси — кафолатли хавфсизлик, катта бозор, қудратли фан ва маданият демакдир.

У — адолат ва бирдамликка асосланган янги халқаро тартиб ўрнатишда энг муҳим бир мавқени эгаллаб турган жаҳоншумул давлатдир.

У — барча халқлар учун, сиз билан биз, фарзандларимиз ва набираларимиз учун ишончли келажакдир.

● СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЖУРНАЛИСТЛАР БИРГАЛИКДА СОҚЧИЛИК ҚИЛИШМОҚДА

Ўрта Осиёдаги тўрт республика ва Қозоғистон бўйлаб одатдан ташқари соқчилик — журналистлар соқчилиги ўтказилмоқда. Бугун, 7 февраль куни ички ишлар ходимлари билан ҳарбийлар шаҳарларимиз кўчаларига биргаликда соқчилик қилишга чиққанларидан сўнг роппа-роса бир ҳафта ўтгач, муштарийлар Туркистон ҳарбий округи «Фрунзевец» рўзномасининг махсус сонини оладилар. Чекистлар ва милиционерлар, ҳарбий ҳуқуқшунослар ва контрразведкачилар, чегарачилар ва божхона ходимлари муштарийлар билан «Юзма-юз» учрашиш учун биринчи марта таклиф қилинадилар. Рўзноманинг махсус сони «Юзма-юз учрашув» деб аталган.

Энди баъзи материалларни тилга оламиз. Яқин-яқингача «маҳфий» деб аталган қатъий белгилар остида бундай воқеалар ҳақида оператив маълумотлар бериларди. Энди эса журналистлар ана шу маълумотларни муштарийларнинг кенг оммасига тарқатмоқдалар.

СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг Туркистон ҳарбий округидаги алоҳида бўлими ходимлари қўлига бир варақа тушиб қолди. Варақада унинг муаллифлари Совет Армиясини «Қотиллар армияси» ва «Жиноятчилар ташкилоти» деб атаганлар ҳамда эстониялик жангчиларни Совет Армияси сафларида хизмат қилмасликка чақирганлар. Варақада «қизил босқинчи»га қарши ҳарбий ҳаракатлар бошлаш керак қабилида иғвогарлик руҳидаги чақириқлар ҳам бор эди. Эстониядан келган барча аскарлар ўз хизматларини давом эттиришмоқда, уларнинг ичидан қочоқлар чиққани йўқ.

Чекистлар АН-12 самолётини учувчи вино дўкони деб атадилар, у кўздан кечирилганда, ичидан бир неча тонна қўлбола спиртли ичимликлар топиб олинди. Ана шу шубҳали юк кимга тегишли эканлигини ва кимга аталганлигини тергов аниқлаб беради.

Сергели ноҳияси ички ишлар бўлимининг ходимлари ўз ўртоқлари — ҳамкасбларини қаттиқ калтаклаб, қуролсизлантирган беш нафар хавфли жиноятчини ушлашлари учун уч соат вақт кетди. Бундан бирмунча вақт илгари улар бир телбани ушлаган эдилар. Тўрт нафар аёл ана шу қотилнинг қурбони бўлган эди.

Оддий аскар Гасин ўзига топширилган иншоотларни қўриқлар экан, ўғрини ушлаш ўрнига, унга ҳарбий омборни ўғирлашда ҳам ёрдамлашиб юборди. Ҳарбий трибунал қатъий ва адолатли ҳукм чиқарди — Гасин бир ярим йиллик муддат билан жазо батальонига жўнатилди.

Хуллас, ушбу махсус рўзномада одатдан ташқари воқеа ҳисобланган кўп нарсалар бор. Масалан, Тошкент вилоят ижроия комитети ички ишлар бошқармаси махсус тайинланган ротасига Совет Армиясида хизмат бурчини ўтаб бўлган ёшлар ишлашга таклиф қилинади, деган эълонни олайлик. Бунда собиқ десантчилар, денгиз пиёдалари, ҳарбий разведкачиларга афзаллик берилади. Қатъий маош ҳамда олий ўқув юртлари билан ички ишлар вазирлиги олий мактабига кириш чоғида имтиёзлар берилишига кафил бўлинади.

«Фрунзевец» таҳририяти «Юзма-юз учрашув» деб аталган махсус сонни мунтазам чиқариб туришни режалаштирган. Журналист соқчиларга оқ йўл тилаймиз! **(ЎзТАГ мухбири).**

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси партия комитетларига, Иттифоқ, республика министрликлари ва идораларининг, саноат, деҳқончилик-саноат, қурилиш комплексларининг коммунист раҳбарларига коммунистларни ўзларига қарашли корхона ва ташкилотларнинг меҳнат жамоаларида тармоқлар самарали ишлашининг, хўжалик алоқалари мустаҳкамланишининг, шартномавий мажбуриятлар бажарилишининг энг муҳим шартларидан бири сифатида, ходимлар ва уларнинг оила аъзолари моддий, ижтимоий турмуш даражасини ошириш омили сифатида Иттифоқни сақлаб қолиш ғояларини тарғиб қилиш соҳасидаги ишда фаол қатнашишга сафарбар этишни тавсия қилди.

Халқ депутатлари бўлган коммунистлар, республикалар давлат ҳокимиятининг олий органларида, халқ депутатлари Советларида ва уларнинг ижроия комитетларида, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларида ишловчи КПСС аъзолари ҳам референдумни уюштириш ва ўтказиш соҳасидаги ишда ўз ўринларини топиб олишлари керак. СССР қонунларига қатъий мувофиқ равишда фуқароларнинг ССР Иттифоқини сақлаб қолиш масаласи юзасидан ўз хоҳиш-иродасини бемалол изҳор этишини таъминлаш учун зўр ғайрат билан ҳаракат қилиш лозим, референдумда қатнашиш ҳуқуқини рўёбга чиқаришга халақит бериш учун одамларга тазйиқ ўтказишнинг ҳар қандай шаклларига қарши кескин ҳаракат қилиш керак.

Референдумга тайёргарлик кўриш давомида партия ташкилотлари барча ватанпарвар, чинакам демократик ижтимоий-сиёсий кучлар билан, ССР Иттифоқини сақлаб қолиш тарафдори бўлган ҳаракатлар ва ташкилотлар билан фаол ҳамкорлик қилишлари лозим.

Амалдаги қонунларга биноан референдум ўтказувчи республика, округ ва участка комиссияларини тузишда фаол иштирок этиш, уларнинг таркибига ўз вакилларини киритиш, овоз беришнинг бориши ва унинг якунланиши устидан назорат қилиш юзасидан қонунда берилган ҳуқуқдан фойдаланиш керак.

Партиянинг оммавий ахборот воситалари масаланинг моҳиятини ҳамда мамлакат ва СССР халқлари тақдири ҳақидаги қарорнинг тарихий муҳимлигини ҳар томонлама ва холисона ёритишни кенг авж олдиришлари лозим.

Референдумнинг мақсадларини тушунтирганда кўргазмали ташвиқотдан фаол фойдаланиш, совет хўжалик ва жамоат органлари ҳамда ташкилотлари раҳбарларининг, барча поғоналардаги Советлар халқ депутатларининг аҳоли билан ва меҳнат жамоаларидаги учрашувларини ўтказиш таклиф қилинади. Турли ижтимоий гуруҳларнинг ўзига хос хусусиятларини эътиборга олиб ёндашиш асосида оммавий ташвиқот ва якка тартибдаги ишни олиб бора оладиган ҳаракатчан гуруҳлар ташкил этилиши керак. Бунда молиявий референдумларни ўтказиш тажрибасини эътиборга олиш зарур.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси коммунистларга, СССР фуқароларига, қайта қуриш нуқтаи назарига амал қилаётган сиёсий партиялар, ҳаракатларга, жамоат ташкилотларига мурожаат этиб, мамлакат учун мана шу қийин вақтда юксак масъулият кўрсатишга ва тенг ҳуқуқли суверен республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида ССР Иттифоқини сақлаб қолиш соҳасидаги барча куч-ғайратларни бирлаштиришга чақиради.

● Риштон районидаги хўжаликлараро бўрдоқичилик корхонаси ўтган йилдагидек бу йилнинг дастлабки ойларида гўшт етиштириш бўйича вилоятда пешқадамлик қилаётир. Бунда молбоқарлар қатори механизаторларнинг ҳам баракали ҳиссаси бор.

Суратда: илғор механизаторлардан бири Рустам Фозилов. У транспорт трактори билан ем-хашакларни фермага доимо ўз вақтида етказиб беради.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

МУЗЕЙДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округининг музейида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. У округ қўшинларининг ҳаёти ва фаолияти масалаларига бағишланди. Матбуот конференциясида округ штаби бошқармалари ҳамда хизматларининг бошлиқлари, ҳарбий прокуратура, марказий ва жумҳурият рўзномалари ҳамда ойномаларининг вакиллари, ҳарбий журналистлар иштирок этдилар.

Матбуот конференциясида ҳарбий кенгаш аъзоси — округ сиёсий бошқармасининг бошлиғи, генерал-лейтенант А. И. Захаров ва бошқалар журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтардилар.

Шундан кейин, конференция қатнашчилари Тошкентдаги округ офицерлар уйида бўлдилар. Улар бу ерда бунёд этилаётган штаб матбуот марказини кўздан кечиришди. Туркистон Ҳарбий округининг ҳарбий кенгаши ҳузуридаги бу матбуот маркази яқин кунларда иш бошлайди.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ПОЙТАХТ НОМИ ЎЗГАРАДИ

ФРУНЗЕ, 6 февраль. (ТАСС мухбири). Фрунзе шаҳрининг ҳозирги номи тарих бўлиб қолди. Энди Қирғизистон пойтахти Бишкек деб номланади. Республика парламенти шу ном учун овоз берди.

Шаҳарга бериладиган янги ном тўғрисидаги масала кўпгина гап-сўз ва баҳс-мунозарага сабаб бўлди. Баъзилар бу шаҳарни Манас, Пишпак деб номлашни таклиф қилишди. Сессия номига фуқаролардан, меҳнат жамоаларидан шаҳар номини ўзгартиришни кейинга қолдириб, бунинг учун ажратилган маблағни долзарброқ эҳтиёжлар учун сарфлаш талаб қилинган кўплаб хат ва телеграммалар келди. Депутатлар эса баҳс, мунозараларга чек қўйишди.

• *Партия турмуши: давр ва талаб*

ХАРАЖАТ ДАРОМАД КЕЛТИРСИН

Ошкораликми, ошкора айтайлик. Яқин пайтларгача партия комитетларида ўзларига сарфланадиган харажатлар хусусида очиқчасига фикр юритиш эриш туюларди, аниқроғи ошкора бўлишини исташмасди. Шу билан бирга уларнинг ўзлари меҳнат жамоаларидан тежамли, манфаатли иш юритишни талаб этишар, талаблари у ёки бу даражада бажарилмай қолса, масала кадрларни алмаштиришгача ҳам бориб етарди. Эҳ-ҳе, режа, даромад, харажат, деб қанча-қанча раҳбарлар ишдан бўшаган. Уларнинг орасида бегуноҳ қадди букилганлар ҳам кўп бўлди.

Аслида бунда партия комитетларини ҳам айблаб бўлмайди. Замон зайли, марказнинг сўрови шундай эди.

Ҳозир бошқача давр, талаб ҳам ўзгача. Қайта қуришнинг бориши партия комитетларини ҳам «нозик» масала бўйича етти ўлчаб бир кесиб иш юритишларини тақозо этяпти. Талаб кундай равшан: уларнинг даромадлари харажатларини қопласин. Хоразм вилояти партия комитети ҳам бу соҳадаги аҳволни синчиклаб ўрганиб чиқди. Афсуски, торози тошларининг харажат палласи ғоят оғир келди. Вилоят комитети районлар ҳиссаси билан қўшиб ҳисоблаганда йилига бир ярим миллион сўм атрофида қарздор бўлиб қолаётган экан. Албатта, бу қарз меҳнаткашлар чўнтагидан олинмайди. Марказий партия органлари томонидан бошқалар ҳисобига қопланиб келади. Барибир, у қаердан олинмасин вилоят партия комитетига берилган қарз ҳисобланади.

Хўш, бундай шароитда нима қилиш зарур? Қарзсиз яшашнинг имкони борми? Бурноғи йилги вилоят партия комитетининг пленумида Боғот райони партия комитети биринчи котиби (ҳозирги пайтда вилоят ижроия комитети раиси) Абдулла Искандаров мазкур масалага ўз муносабатини билдирар экан, яхши таклифни ўртага ташлаганди:

— Партия комитетлари кичик корхоналарни ижарага олишлари ёки ўзлари ташкил этишлари керак. Ундан катта наф келади...

Ўшанда ёнимизда ўтирган вилоят партия комитети собиқ ходими бу фикрдан ранжиганини яшира олмай, атрофдагиларга эшиттириб луқма ташлади:

— Райком колхозмидики ёрдамчи хўжалик билан шуғулланса?!

Бу луқмадан тўраларча ғурурнинг ёқимсиз шамоли елиб турарди. Янги таклиф бошқаларга ҳам унчалик ўтиришмади — ҳар қалай аҳвол ўзгармай қолаверди. Партия комитетлари бирон бир кичик корхонани на ижарага олишди, на ҳамкорликда ишлашни йўлга қўйишди. А. Искандаровнинг эса тез орада вилоят марказига ишга ўтиб кетиши унга ўз мақсадини амалга оширишга имкон бермади. Давр эса, худди шу йўналишда самарали, даромадли ишларга тезроқ киришишни тақозо қиляпти. Бозор иқтисодиётининг-ку, бу биринчи навбатдаги талаби.

Бу йўналишда ўрганиш мумкин бўлган тажрибалар бор. Масалан, Қозоғистондаги бир қатор партия комитетлари кичик корхоналар ташкил қилишди, ҳамкорликда фирмалар очишди. Улар айни пайтда мўмайгина даромад келтиряпти. Бу хусусда яқинда «Правда» рўзномаси ҳам ҳикоя қилиб берди.

Юқоридаги воқеани эсга олишимиз боиси бор. Қозоғистонлик қардошларимиз худди шу кезларда манфаатли даромад олиш йўлларини излаётган, унга киришаётган эди. Вилоятда бўлса, ана шундай яхши таклифга эътиборсиз қаралди. Табиийки, бунинг эвазига вақтдан ютқазилди, даромаддан қуруқ қолинди. Лекин эзгу ишнинг кечи йўқ.

Бу нақлнинг нечоғли ҳақлигини вилоят партия комитетининг илк ишларидан ҳам яққол кўриш мумкин. Ўтган йили комитет гаражига қарашли «Чайка», «Волга» машиналари аҳолига пуллик хизмат кўрсата бошлади. Турган гапки, буни ҳамма ҳам бир хилда қабул қилгани йўқ. Ичидан кулганлар ҳам, ёқинқирамай қараганлар ҳам бўлди. Лекин кўп ўтмай кўникиб қолишди. Қайтага, ўзлари ҳам унинг хизматидан фойдалана бошлашди. Негаки, партия комитетига қарашли машиналар кишилар кўнглига сифатли ва дидли хизмати билан ёқиб қолган эди.

Йил якуни чиқарилди. Натижалар эса ёмон эмас эди. Қарийб олти ой ичида партия комитети ҳисобига машиналар 16 минг сўмдан кўпроқ даромад келтирибди. Ижарага берилган бинолардан тушган фойда билан қўшиб ҳисоблаганда, бу рақам 50 минг сўмга етади.

Вилоят партия комитетининг сиёсий-маориф уйи Маърифат марказига айлантирилгандан кейин унинг иш мазмуни ҳам тубдан ўзгарди. Марказ Урганч шаҳридаги стадионда «Нафосат» кечаси уюштирди. Унда СССР халқ депутатлари, КПСС XXVIII ва Ўзбекистон Компартияси XXII съездлари делегатлари, воҳанинг таниқли ижодкорлари ва санъаткорлари иштирок этишди. Натижада у ажойиб байрамга айланиб кетди. Санъаткорларнинг чиқишлари, миллий томошалар, билдирилган фикр-мулоҳазалар, спорт мусобақалари стадионга йиғилган ўттиз минг томошабинда яхши таассурот қолдирди.

Кечани Маърифат маркази вилоят маданият бошқармаси, физкультура ва спорт комитети билан ҳамкорликда уюштирган эди. Тушган маблағ ҳам улар ўртасида тақсимланди. Партия комитети ҳисобига 15 минг сўм ўтказилди.

Кўриниб турибдики, бу тадбирдан томошабинлар ҳам мамнун бўлишди, уюштирувчилар ҳам. Шундай экан, табиийки бундай ишларни давом эттираверииш керак, деган фикр туғилади. Афсуски, бу фикр амалда ўз тасдиғини топмади, ҳозиргача мазкур йўналишда ҳеч бир иш қилинмади. Нега? Назаримизда, оммавий томошаларни уюштиришда эскича йўлдан бориш номақбуллигини марказ ходимлари тушуниб етишди. Уларга халқ ўз хоҳиши, иштиёқи билан борсагина кўнгилдаги иш бўлади. Дастлабки тадбирда муайян даражада маъмурий-буйруқбозлик усулидан фойдаланилган, район партия комитетлари зиммасига кишиларни кечага келишини таъминлаш юклатилган эди. Ҳозирги шароитда бундай усул ҳеч кимга обрў келтирмайди. Аксинча бор обрўсини ҳам туширишга олиб келади.

Маърифат маркази бошқа йўлларни излаяпти. Топяпти ҳам. Бу кўпчиликка маъқул тушяпти, одамларга ҳам, ўзларига ҳам наф келтиряпти.

— Ҳаммамиз бозор иқтисодиётига ўтиш арафасида турибмиз, — дейди Маърифат маркази раҳбари Мир Назарий. — Ишларимизни ана шу жараённи инобатга олган ҳолда ташкил қиляпмиз. Бозор муносабатлари учун кишиларга биринчи навбатда нима зарур бўлади? Иқтисодий-назарий билим. Шунинг учун Бутуниттифоқ иқтисод жамиятининг Хоразм вилоятидаги бўлими билан ҳамкорликда «Тижорат мактаби» очдик. Унда юзга яқин киши таҳсил олди. Кейин эса, шу йўналишда курслар ташкил қилдик. Шу курсларда вилоятимиздаги барча хўжаликларнинг раҳбарлари, бош ҳисобчи ва иқтисодчилар ўқишди. Уларга марказдан келган нуфузли олимлар сабоқ беришди. Иккинчи босқич кишилардан компьютер саводхон бўлишни тақозо қилади, деб ўйлаймиз. Ҳозир бу йўналишда ҳам курслар очяпмиз. Учинчидан, чет тилини билиш зарур. Бу хорижий эллар билан алоқаларни ўрнатишда муҳим ўрин тутади. Навбатдаги режамиз — худди шу масалада хоҳловчиларга кўмак беришдан иборат.

Маърифат марказининг худди шу сингари фаолиятидан одамлар мамнун бўляпти. Ўз навбатида уюштирувчилар ҳам хафа бўлаётгани йўқ. Юқоридаги дастлабки тадбирларнинг ўзидан 45 минг сўмдан кўпроқ соф даромад олинди. Яқинда марказ хўжалик ҳисобида иш кўрувчи аҳолига туристик хизмат кўрсатиш ташкилоти билан шартнома имзолади. Шунга кўра саёҳатга кетувчилар учун дам олиш дастурлари ташкил қилиб бериладди. Ҳозирги пайтда сиёсий кино клубини очиш, янги видеофильмларни намойиш қилиш ва нусхасини кўпайтириш, ассоциация ва фирмалар билан манфаатли ҳамкорлик ўрнатиш каби ишлар билан ҳам шуғулланиляпти. Табиийки, буларнинг ҳаммаси молиявий наф келтириши керак.

Ҳа, излаган йўл топади. Фақат бу йўллар давр билан ҳамнафас бўлиши керак. Чунки, хизмат турлари, одамларнинг эҳтиёжи унга қараб ўзгаради. Ҳозирги шароитда ақлли, ишчан, топқир кишилар учун имкониятлар катта. Рақобат ҳам кам эмас. Буни ҳисобга олмаган ҳам ютқазади. Шу ўринда ҳозирча Маърифат маркази топаётган даромадлар унинг харажатларини қопламаётганлигини таъкидлаш жоиздир. Лекин энг муҳими муз кўчиб, кўкламнинг илк бўйлари келяпти. Демакки, авжи баҳор ҳам узоқ эмас. Яъни, харажатлардан даромадлар устун келадиган вақтларга етиш мақсадида енг шимариб ишлаш зарур.

Бироқ ачинарлиси шундаки, айни пайтда партия комитетларида хотиржамлик. Айтарли ўзгариш сезилмаяпти. Турган гапки, улар харажат устига харажат қилишяпти.

Янги йилнинг иккинчи ойидамиз. Одатдагидек, Хоразм вилояти партия комитети йиллик харажатларни ҳисоб-китоб қилиб кўрди. Дуруст фаолият кўрсатиш учун юқоридан 1,5 миллион сўм атрофида маблағ олишлари керак экан. Кўриниб турибдики, олдинги йиллардагига нисбатан ўзгариш бўлгани йўқ. Тўғри, партия комитетлари ходимларининг сони кескин қисқартирилди, ортиқча харажатлар қирқилди. Айни чоғда кейинги пайтда кўп нарса қимматлашди, бу жараён давом этяпти. Бозор иқтисодиётининг ҳозирги шарт-шароити шундай. Ундан кўз юмиб ёки четлаб ўтиб бўлмайди. Шундай экан, партия комитетлари хотиржамликка барҳам бериб, даромад олишнинг қонуний йўлларини излаши, мавжудларини ривожлантириши ва кенгайтириши, дадил ҳаракатларга кўчиши лозим. Токи шунга эришиш керакки, даромадлар нафақат харажатларни қопласин, балки соф фойда ҳам қолсин.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Конституциявий назорат комитетида

Мамлакатдаги жўшқин сиёсий ҳаёт СССР Конституциявий назорат комитетининг ишини кўпайтиряпти. Комитет 6 февраль куни кўпгина одамларнинг «оғзидан тушмаётган» бир қанча масалаларни муҳокама қилди.

Туркманистон ССР Конституциясининг 49-моддасида кўзда тутилган ижтимоий-сиёсий ташкилотларни тузиш ва уларнинг фаолияти тўғрисидаги қоидалар, Литва республикасининг ижтимоий-сиёсий ташкилотлар фаолиятида иштирок этиш билан боғлиқ ҳаракатлар учун жиноий жавобгарликни белгилайдиган қонуни, шунингдек СССР фуқаролигини йўқотиш ва ундан маҳрум этиш тўғрисидаги қонун қоидаларининг СССР Конституцияси ва халқаро ҳужжатларга мослиги ёки мос эмаслиги ҳақидаги масалаларни кўриб чиқишга тайёргарлик тугалланди.

Комитет РСФСР Олий Кенгашининг таклифига кўра Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти ҳарбий хизматчиларини жамоат тартибини сақлашга жалб этиш мумкинлигини кўзда тутувчи норматив ҳужжатларнинг қоидалари тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш учун қабул қилди.

Ана шу масалаларнинг ҳаммаси тезлик билан — комитетнинг 12-15 февраль кунларидаги мажлисларида кўриб чиқилади.

Бугунги мажлисимиз ташкилий тусда бўлди, деди журналистларга комитет раиси С. С. Алексеев. Ҳуқуқ-тартиботни таъминлашда ва жиноятчиликка қарши курашда милиция билан СССР Қуролли Кучлари бўлинмаларининг баҳамжиҳат ҳаракатлари тўғрисида СССР Президентининг Фармони ҳақидаги масала комитет ташаббуси билан кўриб чиқиш учун қабул қилинди, деди у.

Комитет келгуси ҳафтанинг бошларида ҳарбий хизматчилар ва ички ишлар идоралари ходимларининг қуролли соқчилик қилишини жорий этадиган норматив ҳужжатлар СССР Конституциясига мослиги ёки мос эмаслиги ҳақида қарор қабул қилади. СССР Конституциявий назорат комитети тўғрисидаги қонунга мувофиқ узил-кесил хулоса бир ой муддат ичида чиқарилиши лозим, деб эслатди С. С. Алексеев. Бироқ бу масала ижтимоий жиҳатдан ўткир тус олганлигини эътиборга олиб, келгуси ҳафтанинг бошларида жамоат тартибини сақлашда қуролли кучлардан фойдаланиш мумкинлиги ёки мумкин эмаслиги ҳақида дастлабки махсус баёнотни қабул қилсак керак, деб илова қилди у.

И. НОВИКОВ,
ТАСС мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«РОСТИНИ АЙТИШДАН ТОРТИНМАНГ»

Рўзномамизнинг ўтган йил 8 декабрь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада жумҳуриятимизда гипоспадия хасталигига учраган болалар бирмунча кўп туғилаётганлиги айтилганди. Яқинда мақола юзасидан ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИдан расмий жавоб олинди.

Мақола билан танишиб чиқилди. Унда тиббий ва ижтимоий масала кўтарилганлиги алоҳида таъкидланади.

Эндокрин паталогияси — гипоспадия ташқи жинсий органлар билан пешоб йўли ривожланишидаги уйғунликнинг бузилиши оқибатидир.

Болаларда гипоспадия учрашининг асосий сабаби эгизакларнинг кўплиги, кўп туғиш, ҳомиладор аёлларнинг турли касалликларга чалиниши, она қорнидаги ҳомиланинг юқумли касалликлар билан оғриши ва ҳоказолардир.

Ҳомила ривожланишидаги уйғунликнинг бузилиши, ирсий касалликларга чалинишининг олдини олиш учун касалликлар бўйича ҳисобда турадиган ҳомиладор аёллар Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлигининг доячилик ва аёлпарварлик илмий-тадқиқот институти базасидаги жумҳурият тиббий-генетик консультациясида текширувдан ўтадилар ва даволанадилар.

Уларга ихтисослаштирилган ва малакали тиббий ёрдам жумҳурият ва вилоятлардаги тиббиёт олийгоҳларининг муассаса ва клиникаларида ҳамда илмий-тадқиқот олийгоҳларида: Тошкент тиббиёт олийгоҳи, Тошкент тиббиёт педиатрия олийгоҳи, эндокринология ва ўлка тиббиёти илмий тадқиқот олийгоҳи, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлигининг клиник касалхонасида, шаҳар клиник болалар касалхонасида, Тошкентдаги 14-болалар касалхонасида кўрсатилади.

Булардан ташқари Қашқадарё, Наманган, Хоразм, Самарқанд вилоятларидаги болалар касалхоналарининг урология бўлимларида жарроҳлик йўли билан самарали ёрдам кўрсатилмоқда.

Болалар шифокорлари — жарроҳ-уролог шифокорларнинг касб малакасини ошириш учун 1990 йилнинг тўртинчи чорагида Тошкент шаҳрида Украина шифокорлар малакасини ошириш олийгоҳи билан биргаликда болалар урологияси бўйича кўчма цикл ўтказилиб, белгиланиб олинган программага кўра болалардаги гипоспадияни ташҳис этиш ва даволаш масаласи кўриб чиқилди.

Айни вақтда Тошкент тиббиёт педиатрия олийгоҳида жумҳурият болалар маркази тузилган бўлиб, бу ерда сийдик чиқариш ва жинсий органлар системасини ривожланишини, шунингдек гипоспадиянинг келиб чиқиш сабабларини ўрганиш бўлимини очиш режалаштирилган.

Ўзбек халқи миллий маданиятининг илдизлари қадим асрлар бағрига сингиб кетгандир. Совет даврида миллий маданиятимиз ва санъатимиз анъаналари билан бир қаторда жаҳоннинг кўпчилик халқлари маънавияти учун муштарак бўлган замонавий санъат турлари (опера, балет, кино, ҳозирги театр ва ҳоказо) ҳам юзага келди ва миллий асноda бирмунча равнақ топди.

Афсуски, мамлакатимиз, жумладан жумҳуриятимиз маданиятида кейинги ўн йилликлар давомида ҳукмрон бўлган сиёсат умуман кўпмиллатли маданиятимиз, жумладан, жумҳуриятимиз маданиятига салбий таъсир кўрсатди. Бу сиёсатнинг мантиқий амали маданиятни жамиятнинг ижтимоий, бадиий-ахлоқий ҳодисасидан тор доирадаги тармоқ ҳодисасига айлантириб қўйди. Иқтисодий жиҳатдан бу сиёсатни «қолдиқ» сиёсати деб атайдиган бўлдик. Бунинг маъноси шуки, халқ хўжалигининг барча соҳалари маблағ ва ашёлар билан таъминланиб, улардан ортиб қолган маблағ ва ашёлар маданият соҳаларини ривожлантиришга сарфланадиган бўлди. «Қолдиқ» маблағ маданиятни ривожлантириш у ёқда турсин, уни бир амаллаб тебратиб туришга ҳам етмас эди.

Бугунги кун маданиятимизнинг ачинарли аҳволи ўша айтганимиз — «Қолдиқ» сиёсатнинг оқибати, маданиятимиз танида қолдирган «из»ларидан биридир. Бу ҳам майли, айтайлик, эндиликда замон ўзгарди, маданият соҳасига кўпроқ маблағ ажратилар ва биз аҳволни ўнглаб олармиз.

АБАДИЙ БУЛОҚ

Маданиятни халқ даҳоси яратади, буюк истеъдодлар эса унга сайқал берадилар, холос. Халқ даҳоси эса ўчмас-туганмас манба, абадий шарқираб қайнаб турган булоқдир. Шунинг учун ҳам халқ маданияти узлуксиз ўсишда, ривожланишда. Шундай экан, у ижтимоий ҳодиса сифатида узоқ вақт «қолдиқ» муносабат гирдобида ғарқ бўлиши мумкин эмас эди. Унга кўкрак очиб илиқ қарши олувчи дамлар келиши керак эди. Шундай дамлар ҳам етиб келди. Буни қайта қуриш даври деб атаяпмиз, демократия ва ошкоралик дамлари деяпмиз. Тўғри, бугунга келиб маданиятнинг барча жумбоқлари дафъатан ҳал бўлиб қолгани йўқ. Лекин, муҳими шундаки, маданият масалаларига бўлган муносабат ўзгаряпти, маданиятнинг бугунги аянчли аҳволи одамларни ўйга соляпти, маданиятга бўлган илҳақлик ошяпти, маданиятни тор кўчадан катта йўлга чиқариш чоралари изланяпти. Хусусан, маданий қадриятларга муносабатларнинг ўзгарганлигини алоҳида қайд этиш зарур.

Жумҳурият Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, ЎзССР Президенти И. А. Каримов ташаббуси ва ҳукуматимиз қарори билан 1990 йил 1 январидан бошлаб кам ҳақ олаётган маданият ходимларининг маошларига қўшимча ҳақ белгиланди. Шу мақсадда жумҳурият бюджетидан кўзда тутилганидан ташқари 4 миллион 100 минг сўм маблағ ажратилди. Сўнгроқ жумҳурият Президентининг махсус Фармони билан жумҳуриятдаги жамики талабаларнинг, жумладан маданият соҳасидаги олий ўқув юртларида таълим олаётган ёшларимизнинг стипендиялари 30 фоизга кўпайтирилди. Президентнинг яна бир махсус Фармонига биноан театр ва концерт ташкилотларида мактаб ўқувчилари, студентлар, болалар боғчалари ва болалар уйларида тарбияланаётганлар учун бир ойда бир марта бепул томоша кўрсатиш йўлга қўйилди. Бу томошаларнинг чиқимлари ҳам ҳукумат томонидан ажратиладиган қўшимча маблағ билан қопланади.

Иттифоқ ҳукуматининг махсус қарорига асосан барча маданият ходимларининг ойлик иш ҳақи 1991 йил январь ойидан бошлаб 30-40 фоизга оширилди. Ваҳолонки, бу тадбир олдинги режага биноан 1994 йилда амалга ошмоғи лозим эди. Лекин ҳукумат мамлакатдаги иқтисодий танглikka қарамасдан маданиятнинг ночор аҳволини ҳисобга олди ва бу тадбирнинг амалга ошишини хийла олдинга сурди.

Яна бир нарсани қайд этмоқ лозим. Ҳозир умуман, иттифоқда, жумладан жумҳуриятимизда маданият ҳақида қонун лойиҳаси тайёрланмоқда. Ана шундай қонуннинг зарурлигини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳам ўз ҳужжатларида қайд этди ва бу қонун лойиҳасини жумҳурият Олий Кенгаши муҳокамасига киритадиган бўлди. Маданият ҳақидаги махсус Қонун маданий жараённинг давлат ва жамоатчилик ҳимоясига олинишини, маданият тараққиётининг барқарор мустаҳкам моддий асослари яратилишини таъминлаш лозим. Бу эса маданиятнинг бир зайлда ривожланиб бориши учун зарур омиллардан биридир. Шунинг учун ҳам маданият ва санъат аҳли бўлажак қонунга жуда катта умид боғлаяпти.

БОЗОР ВА МАДАНИЯТ

Иқтисодиётимизнинг бозор муносабатларига ўтказилиши бизнингча, ҳозирнинг ўзида бирмунча ночор бўлган маданиятимиз моддий асосларини янада заифлаштиради. Бозор муносабатлари шароитида маданий хизмат нархи маълум даражада ошади. Бу эса меҳнаткашларнинг маданият қадриятларидан баҳраманд бўлишларини озроқ бўлсада чеклайди. Иқтисодий манфаатдорлик айрим истеъдодли санъаткорларнинг давлат маданият ўчоқларидан кетиб қолишларига сабаб бўлиши мумкин. Хуллас, бозор иқтисодиёти ҳаётимизнинг барча соҳалари қаторида маданият ва санъатда ҳам анчагина ташвишларни юзага келтирмоқда.

Албатта, бу ҳодисага бефарқ қаралаётгани йўқ. Ўзбекистон Компартияси ўзининг Ҳаракат дастурида бозор иқтисодиёти даврида маданият ва бошқа гуманитар соҳаларнинг ривожланиш йўлларини белгилади. Жумҳурият ҳукумати эса ўзининг 1991 йил иқтисодий ва ижтимоий ривожланиш режаларида бозор иқтисодиёти шароитида маданият, маориф, соғлиқни сақлаш ва умуман ноишлаб чиқариш соҳалар хизматчиларини социал жиҳатдан ҳимоя этиш тадбирларини белгилади.

Бу тадбирлар жумласига театр ва концерт ташкилотлари чиқимини қоплашга мўлжалланган давлат маблағини (дотацияни) йил сайин оз бўлсада кўпайтириб бориш, маданият ходимларининг юқорида айтилганидек иш ҳақини ошириш, айрим кўзга кўринган санъат арбоблари учун махсус юқори маош тайинлаш ва бошқалар киради. Хуллас, ҳукумат имконият доирасида маданият ва санъатни моддий жиҳатдан ҳимоя этади.

Лекин, шуни унутмаслик зарурки, давлатнинг ҳамёни тубсиз эмас. Бунинг устига маданиятдан ташқари ҳукумат зиммасида халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва бошқа бир қанча соҳалар ҳам бор. Шунинг учун қўшимча даромад манбаларини излашимиз, бошқариш ва рағбатлантиришнинг янги, замонавий усулларидан кенгроқ фойдаланишимиз лозим.

Ана шуни назарда тутиб, бу йил жумҳурият маданият вазирлиги тасарруфидаги барча театрлар, концерт ташкилотлари, маданий-маърифий муассасалар янги иқтисодий иш услуби асосида ишлашга кўчирилади. Вазирликнинг айрим ташкилотлари (масалан, М. Горький номидаги Тошкент рус драматик театри) бир йилча муддат олдин ана шу усулда иш бошлаб яхшигина тажриба тўпладилар. Бу усулнинг манфаатли томони шундаки, муайян маданий ташкилот ўз фаолиятида тежаб қолган барча маблағларни (масалан, бўш ўринлар, социал страхование ва бошқа манбалар ҳисобига) жамоа аъзоларига маош сифатида бўлиб бериши ёки устама мукофот тариқасида тўлаши мумкин. Бу маблағлар, албатта, ҳаммага баб-баравар эмас, балки, ҳар бир хизматчининг қўшган шахсий улушига қараб тарқатилади.

Бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан қўлланилиши мўлжалланаётган бошқаришнинг бу усуллари, таъбир жойиз бўлса, идоравий усуллардир. Ҳозирги иқтисодий шароитда ва умуман, маданият ва санъат тараққиётини такомиллаштириш учун, албатта бу усуллардан фойдаланиш лозим.

Шу билан бирга социал-ижтимоий ривожланишнинг давлат дастурида маданият масалаларига алоҳида урғу берилиши, маданият тараққиёти фақат муайян бир соҳанинг иши эмас, балки барча соҳанинг, қолаверса, ҳар бир шахснинг иши бўлиши кераклиги уқтирилиши зарур. Бежиз эмаски, ҳозирги замоннинг тараққий этган барча мамлакатларида йирик фирма раҳбарларининг обрў-эътибори ўз соҳасидаги ишлаб чиқаришнинг савияси билангина эмас, маданият тараққиётига қўшаётган улуши ва умуман, барча гуманитар хизматлари билан ўлчанади.

Бизда ҳам ана шу манбадан фойдаланса бўлади. Йирик ишлаб-чиқариш корхоналари, турли жамоалар орттираётган даромадларнинг маълум бир қисмини маданият муассасаларига беришлари мумкин. Бу ҳолда ана шу корхона ва жамоалардан олинадиган давлат даромад солиғи бирмунча енгиллашиши лозим. Маданият соҳасида ҳомийлик ҳаракати ҳам кенг ривожланиши лозим. Бундан ташқари хўжалик ҳисоби асосида ишлайдиган маданий хизмат уюшмаларини ташкил этишни ҳам ўйлаб кўриш керак.

Шу зайлда давлат маблағларидан ташқари маданиятнинг иқтисодий аҳволга кўмаклашувчи хийла дуруст моддий манбани юзага келтириш мумкин.

МУСТАҚИЛЛИК ИСТИҚБОЛЛАРИ

Мамлакатимизда умумиттифоқ Федерациянинг тузилаётганлиги, жумҳуриятларга мустақиллик берилаётганлиги маданият соҳасида ҳам бошқарув асосларини ўзгартиришни тақозо этяпти. Энди жумҳурият Маданият вазирлиги ва унинг вилоятлардаги бошқармалари марказдан келадиган кўрсатмалар асосида эмас, мустақил, миллий маданият тараққиёти хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда иш олиб борадилар. Ўз навбатида марказ кўрсатмалар бермайди, балки Иттифоқда содир бўлаётган маданий жараён хусусиятларини, ўзига хос аломатларини белгилайди, Иттифоқ бўйича муштарак бўлган йирик маданий-бадиий масалаларни ўрганади ва уларни ҳал этиш йўлларини тавсия этади. Шу билан бирга марказ жумҳуриятлар маданият муассасаларини транспорт, техника ускуналари, мусиқа асбоблари билан таъминлашга ёрдамлашади, маданият учун кадрлар етиштиришга кўмаклашади. Булардан ташқари жумҳуриятга ташқаридан келадиган бадиий жамоалар ва жумҳурият бадиий жамоаларининг ташқарида бўладиган ижодий сафарларини ташкил этади. Бу ва бошқа барча ўзаро муносабатлар Иттифоқ-жумҳурият шартномаси қабилида Иттифоқ маданият вазирлиги ва жумҳурият маданият вазирликлари ўртасида тузилган шартномада белгилаб қўйилди. Жумҳуриятлар маданият вазирликлари ўртасида ҳам маданий ҳамкорлик шартномалари тузилади.

Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон раҳбарларининг Олмаотада бўлиб ўтган учрашувидан сўнг Ўзбекистон маданият вазирлиги минтақамиз маданият вазирликлари билан маданий алоқалар ҳамда ўзаро маданий ҳамкорлик хусусида ҳужжатларни имзолади. Бундай ҳужжат-аҳдномалар бошқа жумҳуриятлар маданият вазирликлари билан ҳам тайёрланмоқда.

Булар формал расмиятчилик қабилидаги бир ҳодиса эмас, балки маданий тараққиёт учун муҳим аҳамиятга эгадир. У ўзаро интизомни мустаҳкамлайди, жавобгарликни оширади. Энг муҳими, маданий мустақилликка кенгроқ имкониятлар яратади. Буларнинг ҳаммаси, ўз навбатида, миллий маданият муаммоларини дадилроқ кўтариш ва ҳал этишга кўмаклашади. Миллий маданиятимизнинг муаммолари эса кам эмас. Шуларнинг фақат иккитасини қайд этишни лозим топяпман.

Биринчиси миллий маданият учун кадрлар тайёрлаш масаласи. Ҳозир жумҳурият маданият уйлари, клубларида ишлаётган ходимларнинг атиги 16 фоизи махсус олий таълим билимгоҳларини тугатган, 35 фоизи эса махсус ўрта таълимга эга. Жумҳуриятимиз кутубхоналарида меҳнат қилаётган ходимларнинг эса 19 фоизигина махсус олий таълимга эгадир. Санъат даргоҳларимиздаги аҳвол ҳам яхши эмас.

Бу аҳволни бироз бўлсада, яхшилаш учун жуда катта иш қилиш керак. Дастлабки ишни мусиқа мактаблари фаолиятидан бошлаш зарур. Жумҳуриятда ишлаб турган 304 та мусиқа мактабининг дастури узоқ йиллар олдин тасдиқ этилиб, асосан жаҳон мусиқа классикаси асосида тузилгандир. Эндиликда бу дастур албатта талабга жавоб бермайди. Ёш авлод жаҳон ва рус мусиқаси классикаси билан бирга миллий мусиқа назарияси ва амалиётини чуқур ўрганиши зарур. Ана шуни ҳисобга олиб 1990—1991 ўқув йилидан бошлаб ҳозирча мусиқа мактаблари дастурига 36 соат миқдорида миллий мусиқа сабоғи киргизилди. Лекин бу соҳада ҳали кўп иш қилиш лозим. Бу ишларнинг орасида миллий мусиқа таълими бўйича мутахассис—муаллимлар етиштириш энг муҳим ўриндадир.

Маданият соҳасидаги олийгоҳлар фаолиятида ҳам жиддий ўзгаришлар бўлиши керак. Ҳозир Маданият вазирлиги тармоқ билимгоҳларига раҳбарликни мустаҳкамлаб, улар тайёрлаётган мутахассисликлар йўналишларини қайта кўриб чиқмоқда. Бунда миллий маданиятимиз анъаналарини ривожлантириш эҳтиёжлари ҳисобга олиняпти.

Яна бир нарсани қайд этишни истардим. Яқинда Маданият вазирлигининг таклифи ва жумҳурият ҳукуматининг махсус қарори билан Тошкент театр санъати ва рассомчилик олийгоҳи Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат олийгоҳи деб ўзгартирилди. Бу, шунчаки олийгоҳнинг номини ўзгартириш эмас, балки унинг фаолиятини кенгайтиришни тақозо этади. Чунончи, эндиликда бу олийгоҳ фақат театр ва мусаввирлик соҳасида эмас, телевидение, кино санъатлари учун ҳам мутахассислар етказиб беради. Бу жиҳатдан олийгоҳ минтақамизда муҳим аҳамиятга эга бўлиши керак.

Миллий маданиятимиз муаммоларидан яна бири тарихий обидаларимизни таъмирлаш ва улардан фойдаланиш масаласидир. Ҳозир жумҳуриятимизда ўн мингга яқин ана шундай тарихий архитектура ёдгорликлари рўйхатга олинган. Бунчалик бой тарихий-маданий обидаларга эга бўлган халқ жаҳонда кам бўлса керак. Лекин кўпгина ишлар қилинган бўлса-да, бу соҳада ҳали қўл урилмаган юмушларимиз қалашиб ётибди.

Таъмирлаш ишларининг моддий асослари анча заиф аҳволда. Бу ишларга ажратилаётган маблағ етарли эмас. Самарқанд, Бухоро, Хива ва бошқа шаҳарларимизда таъмирлаш ишларини олиб борувчи ремонт-техника устахоналарининг қуввати бўш. Иш ҳозирги зайилда олиб борилса, жумҳуриятимиздаги энг зарур обидаларни таъмирлаш учун бир неча ўн йилликлар керак. Тарихий қадриятларимизга бундай муносабатда бўлиш албатта мумкин эмас. Шунинг учун ҳам бу соҳага кўпроқ эътибор берилиши, фақат жумҳурият бюджетидан эмас, маҳаллий бюджетлардан ҳам маблағ ажратилиши, ҳатто корхона ва ширкатлик жамоалари маблағларидан ҳам фойдаланиш лозим.

Хуллас, маданиятимизнинг ҳал этилиши лозим бўлган муаммолари бир талай. Биз уларнинг айримларинигина қайд қилиб ўтдик, холос. Албатта бу масалалар дафъатан ҳал бўла қолмайди, бунинг учун фақат етарли миқдорда маблағлардан ташқари зарур шарт-шароитлар ҳам даркор. Мамлакатимизда қарор топаётган демократик ва ошкоралик тартиблари маданиятимиз муаммоларини ҳам ҳал этиш учун имкониятлар туғдирмоқда. Ана шу имкониятлар маданият ривожига бевосита алоқадор ва масъул вазирлигимиз ходимлари зиммасига, шубҳасиз, катта масъулият юклайди.

• *Маданият муаммолари*

САБОҚЛАР ВА НИЯТЛАР

Н. ҒОЙИПОВ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ ВАЗИРИ

ССР Иттифоқи Прокуратурасида

Оммавий ахборот воситалари Россия инновация марказининг президенти РСФСР халқ депутати А. М. Тарасовнинг «Демократик Россия» ҳаракати раҳбарлиги Москва шаҳар Советида ўтказган журналистлар билан учрашувда айтган гапларини тарқатди.

А. М. Тарасов, жумладан, Япония Бош вазирининг яқинда Москвага ташрифи вақтида совет иқтисодиётига камида 200 миллиард доллар сарфлаш мажбурияти эвазига Курил тизмасидаги тўрт оролни Японияга бериш тўғрисидаги маҳфий ҳужжат «имзоланди ёки келишиб олинди», деб даъво қилган. Унинг фикрича, бу битим «Горбачевга демократияни тугатиш билан бир вақтда диктаторлик ҳокимиятини сақлаб қолишни таъминлайди».

Совет ва Япон томонларининг расмий хабарларига кўра оролларни топшириш хусусида ҳеч қандай битим тузилган эмас. Бу хусусда Тарасов айтган гаплар ёлғон деб эътироф қилинди.

СССР Бош прокурори бу уйдирмалар давлат бошлиғининг шанига ва қадр-қимматига дахл қилишини ҳисобга олиб «СССРда халқ депутатлари мақоми тўғрисида»ги СССР қонунининг 37-моддасига ва «РСФСР халқ депутатининг мақоми тўғрисида»ги РСФСР қонунининг 31 ва 32-моддаларига амал қилиб, «СССР Президентининг шани ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги СССР Қонунининг 1-моддаси 2-қисмида кўзда тутилган жиноят белгиларига биноан РСФСР халқ депутати А. М. Тарасовга нисбатан жиноий иш қўзғатишга розилик беришни сўраб РСФСР Олий Кенгашига мурожаат қилди.

«Салют-7»: парвоз тугади

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 7 февраль (ТАСС). Бугун «Салют—7» — «Космос—1686» орбитал комплекси Москва вақти билан соат 6 дан 47 минут ўтганда Жанубий Америка устида 34,9 градус Жанубий кенглик билан 63,8 градус ғарбий узунлик нуқтасида ер атмосферасининг зич қатламларига кирди. Совет Иттифоқи ҳудудида жойлашган ердаги кузатиш станциялари комплекснинг иши тугаганлигини тасдиқлади.

Наманган районидаги «Қизил байроқ» жамоа хўжалиги чорвадорлари 1990 йилни яхши якунлашди. Улар 540 тонна сут етиштиришди. Давлатга 450 тонна маҳсулот сотилди.

Чорвадорлар айни кунларда қишловни муваффақиятли якунлаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Сигирсоғарлар орасида Рисликхон Раҳмонова ҳамиша пешқадам. У бу йил боқимидаги 25 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 3 минг килограммдан маҳсулот олиш ниятида меҳнат қилаётир. Айни кунларда у кунига ҳар бир сигирдан 8—12 килограммдан ошириб серқаймоқ маҳсулот олаётир.

СУРАТДА: Р. Раҳмонова.
П. АКБАРОВ туширган сурат.

МЕҲР КЎП КЎРГУЗДИМ...

МАХСУС МУХБИРИМИЗ М. ПИРМАТОВНИНГ РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ ҲАЙЪАТИДАН РЕПОРТАЖИ

● Ҳайъатнинг бу галги мажлисида шу куннинг муҳим масалаларидан бири — рус тили мактабларида ўзбек тилини ўқитишни янада такомиллаштириш вазифаси киритилиши бежиз эмас эди. Республикамизда кейинги йилларда бу соҳага алоҳида эътибор берила бошланди. Ўзбек тилига давлат мақоми берилганлиги бу масаланинг моҳиятини янада кучайтирди.

Ҳа, ҳайъат ўзгача бошланди. Турли маъруза, музокаралар ўрнига Тошкент шаҳридаги 245-болалар боғчаси мудираси Холидахон Иминхўжаева ўз тажрибасини ҳайъат аъзолари ва йиғилганлар ҳузурида сокинлик билан тушунтира кетди.

— Кичкинтойларга ўзбек тилининг нафосатини тушунтира олиш ҳам масъулиятли, ҳам шарафли, — деди у. — Бунинг учун биз турли кўргазмалардан фойдаланяпмиз. Тўғри, боғчамизда 8 та гуруҳ рус тилида, 4 та гуруҳдаги кичкинтойлар эса ўзбек тилида суҳбатлашади. Биз ана шу 8 та гуруҳдаги болалар ўртасида ўзбек тилини ўргатишнинг турли имкониятларидан фойдаланяпмиз.

Холидахон Иминхўжаева қўлидаги кўргазмали қуролларни таништиради. «Сеҳрли альбом», «Бу нима?» ўйини, арча байрамини ўтказиш бўйича уринишлар... Тарбиячилар томонидан тайёрланган «Лола» қўғирчоғи. Унинг либосларини ўзгартириш баҳонасида кичкинтойларга ранг, кийимларнинг номланиши ҳақида тасаввур берилади.

Х. Иминхўжаева ўз маърузасини, яъни боғча тарбияланувчилари даврасидаги сабоғини тугатганда бежиз қарсаклар янграмади. Негаки, ҳар бир боғчада мана шундай машғулотлар ўтказилса айни муддао бўларди. Ахир тилга ҳурмат мана шу болалар боғчаларидан бошланиши бежиз эмас.

Иккинчи дарс бошланади. Бу дарсни Тошкент шаҳридаги ўқишлар рус тилида олиб бориладиган 120-мактабнинг ўзбек тили муаллимаси Мавлуда Холмирзаева бошқаряпти.

Хонанинг бир томонида «ойнаи жаҳон» кўзгусида Мавлуда Холмирзаеванинг мактабдаги машғулотлари акс этган кўрсатув давом этади. Чап томонда эса турли кўргазмали қуроллар, дастур ва дарсликлар. Уларнинг ҳар бири меҳр-муҳаббат билан тайёрланган. Ўқувчилар дидига мос, рангли. Кўз тушган ҳамоно англаб олиш, хотирада сақлаб қолиш мумкин.

Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти рус мактабларида ўзбек тилини ўқитиш кабинети мудири Насибахон Солихўжаевани , шу ерда учратдик. У М. Холмирзаеванинг бу ерда олиб бораётган дарсини диққат билан тинглар, баъзан дирижёр янглиғ йўл-йўриқ беришга ошиқарди.

— Биласизми, шаҳримизда Мавлуда Холмирзаевага ўхшаш янгилик излаётган ўқитувчилар кўп. — деди у биз томон ўгирилиб. — 55-мактабдан Азиза Сандниёзова, 147-мактабдан Фотима Мирзаева, 213-мактабдан Маҳмуд Турсунов, 17-мактабдан Башорат Йўлдошева, 107-мактабдан Муяссар Шомирзаева, 223-мактабдан Раъно Полвонова сингари муаллимлар ҳар бир дарснинг самарали бўлишига эришмоқдалар. Улар ўз ҳамкасбларига тажрибаларини ўргатмоқдалар, турли ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ва муассасаларда ўзбек тилини ўргатиш бўйича машғулотлар ҳам олиб бормоқдалар.

Ҳа, ҳайъат давом этади, демак, дарс боряпти. Муаллиманинг ўзини тута билиши, ҳар бир сўзни дона-дона қилиб сўзлаши, қолаверса, кўргазмали қуроллардан унумли фойдалана олиши кўпчиликда қизиқиш уйғотди.

М. Холмирзаева ижодкор, янгиликлар яратувчи ташаббускор ўқитувчи. У биринчи синфлар учун шахсий дастур ва дарслик яратди. Бу қўлланмалар 1991 йилда «Ўқитувчи» нашриётида чоп этиш учун топширилди. Бу дастурнинг ва дарсликнинг моҳияти, ўзбек тилини 6—7 ёшдан ўрганувчи болаларнинг психологик хусусиятлари ҳисобга олинган. Ўқувчиларнинг оғзаки нутқларини ўстиришда турли усул ва услубларни унумли қўлланишга қаратилган. Дастур бўйича ўқитувчилар 1-ярим йилликда фақат оғзаки нутқни ўстириш юзасидан иш олиб борадилар. II-ярим йилликдан бошлаб эса, ўқувчиларни ўқишга, ёзишга ўргатилиб борилади. Мураббия 1-синф учун дастур ва дарсликларнинг тажрибада ҳам амалга ошириш натижасини билиш учун синовчи синфлар очди. Йилнинг охирида синов натижалари ҳисобга олиниб, дарслик ва дастур ижобий натижа берди. Синовнинг қандай ўтаётганлигини шаҳар малака ошириш институти ўрганди ва кузатди.

Маълумки, иккинчи тилни ўргатишда кўз билан кўриб, қўл билан ушлаб, қулоқ билан эшитиб, тил билан гапирилгандагина ўқувчилар янги сўзларни, гапларни яхши эслаб қоладилар. Бу ёшдаги ўқувчилар рангли тасвирдаги расмларни, қизиқарли ўйинларни, ўйинчоқлар билан турли ўйинлар ўтказишни яхши кўрадилар. Мана шу нарсаларни ҳисобга олиб М. Холмирзаева ҳар бир дарсда турли ўйин турларидан кенг фойдаланади. У ўзбек миллий ўйинларини ўз дарсида тил ўргатишда усталик билан ишлатишга интилади. ижод қилади. Масалан, «Оқ теракми, кўк терак», «Тапир-тупир қайрағоч», «Сеҳрли сандиқча» ва шунга ўхшаш турли-туман ўйин турларидан фойдаланади. Дарсларда миллий эртак қаҳрамонлари ўқитувчининг ёрдамчилари бўлиб хизмат қилишади. Билмасвой, Ғунчаой, Бойчечак, Буратино, Лолахон, Тариқвойлар баъзан ўқитувчи ролида, баъзан ўқувчилар ролида ўзбек тили дарсларида қатнашадилар.

Мавлуда Шукуровна ўз дарсларида кўргазмали қуроллардан ҳам кўп фойдаланади. Бу кўргазмали қуролларни ўзи ижод қилиб, ихтиро қилади, касбдошлари, методистлар билан маслаҳатлашиб иш олиб боради. Ўзбек тили хонасида лингофон ўрнатилган. Хонада телевизор, кодоскоп, эпидоскоплар бор. Ўқитувчи иш жараёнида техник воситалардан ҳам усталик билан фойдаланади.

Республика мактаб, ҳунар-техника билим юртлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида синфларни икки гуруҳга бўлиб ўқитиш амалга оширилмоқда. Иккинчи тилни ўқитишнинг янги усул ва услубларидан фойдаланилган ҳолда янги дастурлар тайёрлаш ишлари тажрибадан ўтказилмоқда. Рус мактаблари учун бешта педагогика олий ўқув юртида ўзбек тили ўқитувчиси тайёрланяпти. Низомий номидаги Тошкент педагогика ва республика рус тили ва адабиёти педагогика олийгоҳларида ўқитувчи-таржимонлар тайёрланмоқда.

Республика умумтаълим мактабларида иккинчи тилнинг ўқитилиши бўйича бирмунча ижобий тажрибаларга эришилди. Бу материални таянч схема ва сигналлар ёрдамида бўлимларга бўлиб ўқитиш (Наманган ноҳиясидаги 22-мактабдан А. Давлатова, Тошкент шаҳридаги 179-мактабдан Т. Злобинская, Гулистон шаҳридаги 9-мактабдан Ф. Кабирова, Фарғона вилояти, Фрунзе ноҳиясидаги 1-мактабдан В. Аъламова), ноанъанавий усуллардан фойдаланиб самарали ўқитиш (Наманган шаҳар 38-мактабдан В. Беляшова, Каттақўрғон шаҳар 16-мактабдан А. Асомова, Коғон шаҳар 7-мактабдан Д. Кузнецова, Янгийўл шаҳар 6-мактабдан Ҳ. Қурбонова, Жиззах шаҳридаги 7-мактабдан С. Бектошева), таълимнинг табақалаш усулидан фойдаланиб, янги материални жадал ўқитиш (Самарқанд шаҳридаги 21-мактабдан В. Лигай, Урганч шаҳар 12-мактабдан М. Бочкарева, Андижон шаҳридаги 41-мактабдан С. Биняева), миллий ўйинлар ва дидактик материаллардан фойдаланган ҳолда (Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги 4-мактабдан Б. Розиқов, Нукус шаҳар 27-мактабдан А. Туленова, Шаҳрисабз шаҳар 3-мактабдан Ф. Темирова ва бошқалар) ўқитмоқдалар.

Шу билан бир қаторда иккинчи (ўзбек, рус) тилини ўқитишда муаммолар ҳам мавжуд. Айрим мактаб, ҳунар-техника билим юртлари, педагогика билим юрти ва олийгоҳларида ўқувчилар сонининг кўплиги туфайли иккинчи тил икки гуруҳга бўлинмай ўқитиляпти. Бу эса ўқувчи ва талабаларнинг тайёргарлик даражаларини сусайтиришга олиб келмоқда.

Айрим педагогика олийгоҳларида иккинчи тил ўқитувчилари тайёрлашга етарли аҳамият берилмаяпти, уларнинг умумпедагогика тайёргарлиги ва тил билиш қобилияти паст.

Иккинчи тилни ўрганиш борасида республикада яратилган ўқув дастур ва дарсликлар талабга жавоб бермайди. Амалдаги бу дастур ва дарсликлар мактаб ўқувчиларини иккинчи тилда сўзлашиш кўникмаларига ўргатмасдан, кўпроқ тил грамматикаси қоидаларига зўр берилади. Уларда ўқувчиларнинг ёш хусусиятлари ва билимга бўлган қизиқишлари ҳисобга олинмаган. Бунинг устига кўпгина мактаб ва ҳунар-техника билим юртларида ўзбек ва рус тилларидан дарсликлар етишмайди.

Ҳайъатда ўз тажрибасини ўртоқлашаётган Мавлуда Холмирзаева бу борада ечимини кутаётган муаммоларни ҳал этишга интиляпти. Унинг изланишлари бежиз эмас. Республикамизнинг турли вилоятларидан ташриф буюрган профессор ва муаллимлар мактабларда болаларимизга ўзбек тилини ўқитишда, тарбия беришда мана шундай тажрибадан тўлиқ фойдаланишни дилларига тугиб қўйдилар.

Ҳа, мураббийнинг изланишлари кўпчиликнинг эътиборини тортди. У ўз ишига масъулият билан ёндашиб, меҳр кўргазди ва ўз меҳрибонларини ҳам топа билди.

ТАРИХИЙ ЁДГОРЛИКЛАРНИ АСРАЙЛИК

● Тошкентда 6 февраль куни Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамияти бошқарувининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда бу жамоат ташкилотининг фаолиятини янада такомиллаштириш вазифалари муҳокама қилинди.

Жойларда республика олимлари билан биргаликда жамиятнинг вилоят бўлимлари ҳам катта қидириш, таъмирлаш ва тарғибот ишларини олиб бораётгани таъкидланди. Улар ёрдамида ҳозир давлат томонидан катта илмий ва тарихий қимматга эга бўлган 9,5 мингдан зиёд бино, иншоот ҳамда ёдгорлик композицияси муҳофаза қилинмоқда. Шулардан 2,5 мингта ёдгорлик сўнгги 5 йил ичида топилиб таъмирланган.

Бироқ ёдгорликларни муҳофаза қилиш тўғрисидаги ҳозир амал қилаётган қонун эскириб қолган, унинг кўпгина моддалари самарасиз бўлиб, ҳозирги шароитга мувофиқ тарзда чуқур қайта кўриб чиқишни талаб қилади. Шу муносабат билан пленум иштирокчилари Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг сессияси кўриб чиқиши учун тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш тўғрисидаги янги Қонун лойиҳасини таклиф этишга қарор қилдилар.

Пленумда Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамиятининг навбатдаги съездини шу йил июнь ойида чақиришга қарор қилинди. Жамоат ташкилоти уставига киритиладиган ўзгартиш ва қўшимчалар лойиҳаси муҳокама қилинди.

Пленум иштирокчилари кўҳна Хива ва Бухоро шаҳарларининг юбилейига, шунингдек, ўтмиш асрларда яшаган машҳур мутафаккирлар ҳамда маданият арбобларининг номлари билан боғлиқ тарихий саналарга тайёргарлик билан боғлиқ масалаларни ҳам муҳокама қилдилар. «Ёдгорлик» илмий-ишлаб чиқариш фирмаси ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Пленум иштирокчилари жамият аъзоларига, республика аҳолисига Мурожаатнома қабул қилдилар. Унда аҳоли тарихий ёдгорликларни асрашга, ўтмишнинг энг яхши анъаналарини сақлашга, маданий меросни фаолроқ тарғиб этишга даъват қилинган.

Пленум ишида Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. Самандаров иштирок этди.

(ЎзТАГ).

• Янги асарлар

Ҳаким НАЗИР,

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси.

ТАВБА

Ҳикоя

Шифохонада ўн кунча ётганимдан сўнг иситмам тушди, иштаҳам очилиб, дармонга кира бошладим. Олдин палата ичида, сўнг йўлакка чиқиб юрадиган бўлдим. Бир куни диванда ўтирсам, олдимдан тез-тез қадамлаб врач, ҳамширалар ўтишди-да, йўлак бошидаги палатадан бир беморни замбилда олиб чиқишди. Қараб турсам, чалқанча ётган беморнинг ориқ юзи, хира кўзлари менга танишдай кўринди. Этим жимирлашиб кетди. «Реанимация»га деб қўйди ёнимдаги бемор.

Бу оғир касал ким бўлди экан? Ўйланиб кетдим. Хаёлим жуда кўп йиллар бурунга, ёшлик чоғларимга етаклади. Ўша чоғлардаги танишларим бирбир кўз олдимдан кечди. Йўқ, ажратиб ололмадим. Янглишаётгандирман балки. Орадан уч-тўрт кун ўтгач, оғир касални реанимациядан ўз палатасига қайтаришди. Энди қулай фурсат топиб уни кўриб чиқсаммикан, дейман ичимда. Навбатчи ҳамширадан унинг фамилиясини сўрайман. Хўжабеков... Ия, тўхта, танишлар ичида Хўжабековлар бориди шекилли? Ҳа, иккита эди. Бу қайсиси бўлдийкин-а?

Ора-сира баъзи кишилар унинг олдига кириб, аҳвол сўраб чиқишаётганди. Мен ҳам юрак ютиб кира қолдим. Аммо кирганимга пушаймон едим. Беморнинг оқ аралаш патила-патила сочлари заъфарон бетларига ёйилган, милт-милт кўзлари шипга боққанди. Тепасига бориб салом берганимдан кейин, менга сал қайрилди, афтимга узоқ тикилиб тургач, димоғида алик олди. «Соғлиғингиз дурустми?» деган саволимга бош қимирлатган бўлдию, нариги ёнбошига ағдарилиб олди. Мен бошқа сўз айтмасдан, аста орқамга қайтдим. Ўз эҳтиётсиз ҳаракатим билан беморнинг оромини бузганимдан койиндим. Бу ўзим гумон қилган ўша одам эди.

Хўжабеков Ҳалимбек... Ҳаётимда кўнгилсиз из қолдирган машъум йиллар яраси. Чорак асрча бурунги ярани қўзғаб нима қилардим! Балки, бу Хўжабеков учун битиб, унутилиб кетган ярадир. У бундай ярани умуман кечирмай ўтказиб юборгандир ҳам. Ундай бўлса, нима учун мендан юзини тескари ўгирди? Танимадими, ё таниса ҳам сўзлагиси келмадими? Нима учун? Ахир у мендан аввали охир ҳеч қандай ёмонлик кўргани йўқ-ку!

Орадан бир неча кун ўтди. Кутилмаганда ҳамшира олдимга келиб, «Сизни Хўжабеков чақиряптилар» деб қолди. Ажабландим. Дарҳол кирдим. Бу гал Хўжабеков мени ётган ерида хиёл очиқ чеҳра билан кутиб олди. Тунов куни аҳволи оғир бўлганидан сўзлашолмагани учун узр сўради.

— Сизда, дўстим Қодирали, икки оғиз сўзим бор, — деди дафъатан ва юракдан чиқариб, хаста овозда давом этди. — Хом сут эмган бандамиз. Бошга тушадиган савдоларни билмаймиз. Энди ғафлат уйқусидан уйғонганингда, фурсат ўтган бўлади...

«Дўстим» деб мурожаат қилиши менга эриш туюлди-ю, аммо юрагида туғилган ғалаённинг боисини аниқроқ билгим келди.

— Нега ундай деяпсиз, Ҳалимбек?

— Сиздан кечирим сўрамоқчиман, кечикиб бўлса ҳам, — чуқур тин олди Ҳалимбек. — Дўстдан жудо бўлишни аламини кўп тортдим, кўп ўкиндим қилгулигимга. Ўтинг ўша гуноҳимдан ҳали ҳам бўлса. Бошқа гуноҳларим етарлик. Сизнинг олдингиздагидан қутулиб кетай лоақал...

Шундай деди-ю, кўзига тирқираб чиққан ёшни мадорсиз бармоқлари билан артди. Унга раҳмим келиб кетди. Тасалли берарли бир сўз ахтардим.

— Кетмайсиз, Ҳалимбек, қўрқманг. Мен ҳам каттиқ иситмада бир ҳафта алаҳсираб ётдим, «ана кетди, мана кетди» деб тепамда ўтиришди яқингинада. Мана, худога шукур, юриб кетдим. Сиз ҳам оёққа босасиз ҳадемай. Қўйинг, эски синоатларни унутинг. Мен ҳам аллақачон унутганман, — деёлдим. Деёлдиму бироқ бу жавобим унчалик дилдан чиқмаганлигини сездим...

* * *

У вақтлари мен педкурсни битириб, ёш муаллим бўлгандим, район халқ маорифи бўлимига хизматга олингандим. Идорамиз районнинг бошқа идоралари қаторида бир бойнинг мусодара этилган ҳовлисида жойлашганди. Комсомол қўмитаси ҳам ёнгинамизда. Бир-бирига маташган идораларнинг комсомол аъзолари битта ташкилотга бирлашганди. Ҳалимбек комсомол қўмита котибининг ўринбосари эди. У жамоат ишларига бош-қош, айтгани айтган, дегани-деган, бир сўзли ўктам йигит эди. Шахсий муомалада жуда бийрон, ғамхўр, ўзини отига яраша мулойим қилиб кўрсатишга интиларди. Ҳамма уни ҳурмат қилган бўлиб кўринса-да, очиғи ундан ҳайиқишини билардим. Чунки, у баъзида қилдан қийиқ ахтариб қолар, хизматдошларининг билиб-билмай қилган хатоларини юзига солиб, тилини қисиқ қилиб қўйишдан завқланарди. Айниқса, қандайдир, хавотир, шубҳа шарпаси тушиб, одамларнинг шанига оғир сўзлар айтилиб, пешонасига ҳар хил тамғалар ёпиштирилиб, борса келмасга бадарға қилина бошлаган кезлар...

Ҳалимбекнинг куни туғди. Бизнинг идораларга ҳам олдин шивир-шивир, кейин миш-мишлар аждаҳодай ўрмалаб қолди. Бугун бирови, эртасига бошқаси аждаҳо комига илиниб қолаётганди. Одамларда нафақат бир-бирига, ҳаттоки ўз-ўзига ҳам ишонч йўқолиб, гумдонликларнинг чирмовуқ ўти тез палак отиб борарди. Ҳалимбекнинг айрим ходимлар билан муносабати дарз кетган, муомаласида совуқлик сезилиб қолганди. Менга келганда эса, ўзини аввалгича самимий тутаётгандай эди.

Ёз келди. Саратон жазирамасидан одамлар ўзларини қаёққа олиб қочишни билмай қолишди. Бир куни идорада қора терга ботган Ҳалимбек газета билан елпиниб ўтирдида, турмушидан нолиб қолди. У, шаҳар ўртасидаги тор қўрада хотини ва боласи билан яшар, кичик бир хона уларга ҳам ётоқ, ҳам ошхона хизматини ўтарди. Унда ўтириб ишлаш у ёқда турсин, бемалол дам олиш имкони ҳам йўқ эди.

— Айтмоқчи, дўстим, сиз қаерда турасиз? — деди у бирдан.

Мен шаҳар чеккасидаги Қозирабод мавзесида туришим, боғимиз соя-салқин жойда эканини, ундаги оқар сув анвойи меваларни таърифлаб бергандим. Ҳалимбекнинг оғзи сув очиб:

— Эҳе, сизга маза экан-ку. Бўш вақтларингизда эркин нафас оларкансиз. Мундоғ бир боғингизга таклиф қилай ҳам демайсиз-а! — деди гина оҳангида.

— Борсангиз, бемалол. Қани, қачон борасиз?

Ҳалимбек узоқ ўйлаб турмай, шу келаётган ҳордиқ куни боришга тайёрлигини билдирди.

Мен уни айтилган соатда Қозиработ гузарида кутиб олдим. Ҳалимбек ўзига ҳамроҳ қилиб комсомол қўмитасида инструктор бўлиб ишловчи Иной исмли йигитни олиб келган эди.

Табиийки, биз меҳмон кутишга ҳозирланиб, боғ ҳовлини супурган-сидирган, сувлар сепиб қўйгандик. Меҳмонларни боғ тўрида сада бўлиб ўсган тут дарахти остидаги супага таклиф этдим. Уғлимни ўртоқлари келаркан деб ойимнинг оёқ-қўллари илдамлашган, дастурхонни қуюқ қилиб тузашга тушган, иссиқ нон, сомсалар ёпганди. Меҳмонларга таомлар билан бирга кўз олдиларида узилган шивилғон узум, зарғалдоқ шафтоли, помидор тусли олхўрилар хўп ёқиб тушганди. Ўша кезлари расм бўлган 26-портвейнга газак қилиб шакароб ўрнида асил мевалар тановул қилинди. Ойим бор пазандалик ҳунарини ишга солиб дамланган нўхотли палов сузилганда, меҳмонлар ҳийла шира кайф бўлиб, чақ-чақлаша бошлаганди. Сўзсиз ўзим ҳам вақтим чоғлигидан Ҳалимбекнинг хиргойиларига жўр бўлиб турардим. Сал фурсатга тўхтаган кулги, қўшиқлар паловхонтўрадан кейин яна авжга минди. Ойим қўшнисидан олиб чиққан патефонда Мулла Тўйчи ҳофиз, Домла Ҳалим, Исоқ ҳофизлар хонишини роҳат қилиб эшитдик. Меҳмонлар эриб кетишиб, баъзан мусиқа оҳангига мослаб ялло қилиб кетишарди.

Хулласи, улфатчилигимиз қиёмига етдию, аммо... кети... Кетини айтишга тилим бормаса ҳам айтмасдан, дил тугунини ечмасдан иложим йўқ...

Ҳа, шундай. Ҳалимбек ҳамроҳи тутган папиросни бурни орқали тутатган ҳолда кўрпачага чалқанча чўзилди, бирпас нафасини ростлагандан сўнг, менга кўнглини янада яқинроқ олиб, деди:

— Мана, боғингизни кўрдик, дўстим, жуда сўлим экан, илоё буюрсин. Уйингиз, иш бурчагингиз ҳам дуруст бўлса керак-а?

— Чаккимас. Хоҳласангиз кўришингиз мумкин...

Шуни кутиб тургандай дик этиб ўрнидан кўтарилди ва ҳамроҳига кулиб:

— Юр, уйларинийм кўрайлик, экскурсиямиз тўлиқ бўлсин, — деди.

Мен уларни катта уй этагидаги ўзим турадиган ҳужрага бошладим.

— Эҳе-е, дўстим, хонангиз музейга ўхшаб кетибди-ку! — Ҳалимбек ичкарига қадам босаркан, кўзлари аланг-жаланг бўлди. Тор, пастак ҳужра деворлари ҳар хил хариталар билан қопланган, стол устида сиёҳдон, календардан тортиб глобус, дафтар, журналларгача қалашганди.

— Тарихчи эканлигингиз кўриниб турибди Қодирали!

Ҳалимбекнинг диққати девор токчасида турган ва кўпдан буён қаралмагани учун чанг босган бир тахлам китобга тортилди. Бориб китобларни титкилай кетди. Тахлам ичидан иккита китобни тортиб олди-да, муқоваларига тикилгач, ёнидаги ҳамроҳига узатди. У ҳам кўриб бўлгач, икковлари бир-бирларига маъноли тикилиб, ниманидир пичирлашди. Кейин тўсатдан қаҳқаҳлаб юборишди. Уларнинг қаҳ-қаҳалари менга аллақандай бетаъсир, сохта туюлди. Менга қараб аввал ишшайишди, кетидан англаб бўлмас ёвқараш қилган ҳолда бири юпқа, бири қалин иккала китобнинг муқоваларини кўз олдимга келтириб тутишди. Уларнинг бежо ҳаракатларидан ажабланиб тургандим, китобларнинг номларига кўзим тушгач, ўзимни алланечук сездим. Меҳмонларнинг савол аломатига айланиб наштардай қадалган назарларига тик боқолмай қолдим. Китобларни ушлаб индамай боғ этагига йўналган меҳмонларнинг кетидан бордим.

Ҳалимбек супа лабига тумшайиб ўтириб олди-да, китобнинг бирини икки чангали ўртасига олиб, худди нокерак қоғозларни бурдалагандай, эзғилаб неча бўлакка бўлиб ташлади. Ҳамроҳи ҳам иккинчи китобни шу алпозга солди. Мен ҳайратдан донг қотдим, сўнг эсимни йўқотгудай бўлиб:

— Ҳой, нима қиляпсизлар, ахир! — деб аюҳаннос солиб юбордим.

— Ўзингизни босинг, дўстим, ҳозир кўрасиз уёғини:

Ҳалимбек китоб бурдаларини ердан тўплаб ҳовучига олди. Атрофига аланглади. Боғнинг бурчагига тўплаб қўйилган хас-хашак олдига борди-да, ҳовучидаги китоб бурдаларини хашак устига ташлаб, ҳамроҳига имо қилди. Ҳамроҳи гугурт чақиб юборганди қуруқ хашак гурр этиб ёниб кетди.

Турган жойимда қотиб қолдим...

Гулхан гуриллаши, чўкиртакларнинг чирсиллаши юрак бағримни ўртаб юбормоқда...

Назаримда, гулханда китоблар билан бирга одамлар ёнаётгандай унинг алангаси ичидан қалбимга чуқур ўрнашиб қолган жонажон қаҳрамонларимнинг, айниқса Кумуш, Отабекларнинг ноласи элас-элас эшитилаётгандай бўларди...

Мен ҳангу-манг бўлганимча:

— Нима қилдиларинг, ҳей, нима қилдиларинг! деб қайтардим.

Улар эса, кайфнинг сархушлиги билан усти-устига қаҳ-қаҳлашар, менга худди етти ёт бегонадай ер остидан хунук разм солиб қўйишарди.

— Ўзингизни гўлликка солманг, дўстим, била туриб билмасликка олиб!..

— Нима гап ўзи, тушунтириброқ гапирсангиз-чи, ахир!

Ҳалимбек ҳеч нарса демасдан менга зарда қилгандай шартта тескари ўгирилиб, кетишга чоғланди. Фақат кетаётиб:

— Яхши қилмабсиз, дўстим, таъқиқланган китобларни сақлаб..., — дея минғирлагани қулоғимга чалинди.

— Таъқиқланган? Наҳотки?..

Тўғри, икки-уч кунгина бурун идорада: «Фалончи, фалончилар қўлга олинганмиш» деган гаплар тарқалганди. Буни эшитсам ҳам қулоқларимга ишонмагандим.

«Нега ундай бўлади?» деб бировдан сўрашга ҳам ботинолмасдим. Ҳалимбек уйимга нега келдию, нега бу ишни қилиб кетганини миямга сиғдиролмасдим. Унинг қилгулигини мастликка йўйиб ҳам кўрдим. Йўқ, ростакамига, била туриб қилгани маълум бўлди.

Душанба куни ишга борсам, котиба қиз мени бош бошлиқ (кўпчилик устидан турган комсомол раҳбарини шундай аташарди) ҳузурига чақирди. Дадил кириб бордим. Ташқаридаям, ичкаридаям қора кўзойнагини тарк этмайдиган ўрта ёш, пайваста қош, укки кўз киши столидан тик туриб қуюқ омонлашди-да, негадир кўзойнагини қўлига олиб, менга биринчи марта кўраётгандай қаттиқ тикилди, мулойим товушда деди:

— Бир гап эшитдим, укажон, аммо ақлим бовар қилмади. Наҳотки биз ишонган йигитдан шу иш чиқса, дедим. Тўғри айтибманми, укажон?

— Тушунмаяпман, нима демоқчисиз?

— Қизиқ-ку, укажон. Маориф ходимининг сиёсий онги шу даражада бўладими?... — У ҳам кеча муовини Ҳалимбекнинг оғзидан чиққан гапни такрорлади. Кейин зўраки жилмая туриб, пўписанамо оҳангда қўшиб қўйди. — Яқинда сизни комсомолга қабул қилгандик, буёғи нима бўлади?

Буёғи нима бўлишини кўп кутганим йўқ. Навбатдан ташқари бюро мажлиси чақиришди, шунда менинг «комсомол сафига нотўғри қабул қилинганим»ни кўрсатиб қарор чиқаришди. Буни эшитган халқ маорифи бўлимимиз мудири дарғазаб бўлди. Ҳалимбек ва бош бошлиқ билан нималарнидир талашиб тортишди. Лекин кўп ўтмай ғазабдан тушиб, попуги пасайиб қолди. Устига-устак муомаласи ҳам ўзгара бошлади. Мени ўз хонасига кам чақирадиган бўлди, мактабларга юбориш ҳам сийраклашди. Хулласи, қилар ишимнинг тайини қолмади. Идорада худди ортиқчалик қилиб қолгандай сездим ўзимни. Энди нима қилиш керак? Суймаганга суйкалма, обрў борида этагингни ёп, дегантлар. Хўп, дедим ўзимга бу ердан кетарман-ку, қаерга ҳам бораман сиғиниб? Ўзимнинг мактабимгами? Уларга нима дейман? Бўлган синоатни айтиб берамanми? Ўртоқларим буни қандай қабул қилишаркин? Элбурутдан ўзимни маломатга қўймайманми?

Кечинмаларим чуқур ғалаёнга айланди. Ич-этимни еб, сиримни кимга ошкор этишни билмай изтиробдаман. Бир кун кўрмаса туролмайдиган, тез-тез учрашиб, чақ-чақлашадиган оғайнилар қани? Дараклари бўлмаяпти. Нима сабабдан? Балки, улар ҳам бўлган ҳодисадан хабар топганмикан? Борингки, хабар топишган бўлсин, нечук бир оғиз ўзимдан суриштириб, ҳол билишмайди? Бирон гуноҳ иш қилиб қўйибманмики кўришишга ор қилишса?... Бирмунча вақт ўз ёғимда ўзим қоврилиб юргандан сўнг, ниҳоят, ишдан бўшатишни сўраб ариза ёздим. Раҳбар худди шуни кутиб турган экан, лом-мим демай бўшата қолди. Мактабимга борсам, ҳозирча бўш ўрин йўқлигини айтишди. Юра-юра чет ёқадаги қишлоқ мактабига ўрнашдим. Муаллимлик билан бир қаторда колхознинг маданий-оқартув тадбирларига яқиндан қатнашдим. Ишларга қанчалик шўнғиб кетган бўлсам ҳам, юрагим тубида ўша алამли доғ сақланиб ўхтин-ўхтин безовта қилар, менга дўст бўлиб кўринган кишиларнинг юзи қаролик қилиб кўкрагимга ниш урмоқчи бўлганлари эсимга тушар, кўнглимга чуқур ўрнашган ўша азиз китобларнинг ўтда куйдирилгани кўз олдимда гавдаланар, аланга ловиллаши орасидан қулоғимга ҳазин нолалар эшитилгандай бўлаверарди... Маълум фурсат уруш гирдобида бўлиб, уруш тугагач эса ҳаётнинг талай ташвиш ва қувончларини бошдан кечирганимдан сўнг, ўша аламли туйғулар ҳарорати ҳийла пасайгандай бўлди...

* * *

Шифохонадан қайтиб, иккиуч кун уйда тиникдим-да, ишга чиқдим.

Эртасига хизматчилар билан тушки овқатга бориб қайтаётганимизда, йўлакай ўн-ўн беш кишича бўлиб эски малла ўроғлиқ тобут кўтаришганлар дуч келишди. Биз ҳам тобутни анча ергача елкалаб бордик. Кейин ўз йўлимизга кетарканмиз, хизматчилардан бири:

— Бечора азобдан қутулибди. Озмунча кўргулик кўрмади ўзиям, — деб қўйди.

— Уни билармидингиз?

— Ҳа, маҳалламизнинг бир чеккасида турган. Ёшлигида жумҳуриятнинг қайсидир бурчагидан келиб, Тошкентда хизмат қилган, бизнинг маҳаллалик қизга уйланган. Ўрталарида кўп келишмовчиликлар бўлганда, оиласини ташлаб қаерлардадир бадар кетган... Қартайиб қолгандан сўнг, болачақаси олдига бош уриб келган яқинда...

— Ким деган одам ўзи? — деб сўрадим қизиқиб.

— Хўжабеков...

— Исми-чи?

— Ҳалимбек...

Бошқа сўз сўрашни ортиқча билдим. Кечагина шифохона кароватида чўзилиб ётганча айтган ўкинч тўла тавба-тазару сўзлари қулоғим остида аянчли янгради. Ҳали билганимда жанозасига борган бўлардим-а, деган фикр кечди дилимдан. Ишдан сўнг шу хизматчи билан, Хўжабеков уйига таъзия билдиргани бордим...

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

Таниқли чарм қўлқоп устаси Владимир Шин «СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери» фахрий унвонига сазовор бўлди.

Бу янгиликни республика физкультура ва спорт Давлат комитетининг бокс бўйича бош мутахассиси Мирсолиҳ Соғатов шундай таърифлайди.

— Зўр бериб қилинган меҳнат беҳуда кетмас экан. Владимирнинг ютуқлари мухлисларга аён. Биз уни бундай юксак унвон учун тавсия этганимизга кўп вақт бўлди. Афсуски, турғунлик даври ўз ҳукмини ўтказди. Ниҳоят қайта қуриш нафаси савобли ишларни рўёбга чиқаришга имкон бермоқда. Маънавият китоби «Қутадғу билиг»да айтилганидек: «Киши мангу эмас, ишидир мангу». Ҳар қалай мухлисларнинг орзулари ушалди. Чарм қўлқоп устасининг меҳнатлари юксак баҳосини олди...

Умуман Владимирга бундай унвон берилиши бежиз эмас. Боиси, Ўзбекистон боксчилар тарбиялашда етакчи республикалардан саналади. Борди-ю қаҳрамонимизнинг кўксига тақилган медалларни бирма-бир таърифини айтадиган бўлсак, каттагина номага айланади. Зеро, боксчи улардан иккитасини алоҳида эъзоз билан қўлга олишини эътироф этди.

• ОТАСИГА РАҲМАТ

ЧАПДАСТ ЙИГИТ

— Мана, қаранг, — дейди у. — Буниси жаҳон кубоги учун ўтказилган мусобақада олганим, иккинчиси эса олимпиада ўйинлари миқёсида ўтказилган «Дўстлик—84» халқаро мусобақасидан кейин Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганим. Аслини олганда Нью-Йоркда ўтказилган жаҳон кубоги учун биринчи мусобақада олиб борган баҳсларим ёдимда муҳрланган.

— Эсингдами, гапга қўшилади Владимирнинг кўп йиллик устози, бугунги кунда республикада олий спорт маҳорат мактабининг бокс бўлими бошлиғи Алексей Дин. — Ўшанда мамлакатимиз чарм қўлқоп усталари сардори Алексей Киселев марказий рўзномалардан барида: «Владимир Шин тажрибали, айни пайтда малакали жанг қилиб, ёшларга ибрат кўрсатди», деб ёзганди.

— Зеро, олтин медаль мен учун қимматга тушган, — давом этади Владимир. — Биринчи учрашувда рақибимни нокаутга учратиб, руҳландим. АҚШлик Рамос билан жангда ҳали тузалиб битмаган бармоғим зирқираб кетганди. Қўлқопни ечиш ҳам осон бўлмаган. Бош тренер эса ҳал қилувчи баҳсда иштирок эта олармикин, деган ҳавотирда эди. Финалга йўлланма олган спортчининг аҳволи маълум. Бўш келиб бўлармиди. Бир қўллаб курашишга тўғри келган. Уч раунд мобайнида фаоллик билан эътибор қозонишга интилдим. Ниҳоят олқишлар остида қўлимни кўтаришганини ҳеч унутолмайман...

Владимир ҳозир Ўзбекистон боксчиларига бош. У куни кеча Қозон шаҳрида ўтказилган мамлакат чемпионатида шогирдларининг зафаридан мамнун бўлди. Чунончи, Олег Бунин олтин, Артур Григорьян билан Олег Маскаков кумуш, Эргаш Каримов бронза медалларига эга бўлишди. Тошкентлик йигитнинг нияти шу йил ўтказиладиган СССР халқлари спартакиадаси синовидан муваффақиятли ўтиб, жамоа ҳисобида юқори ўринлардан бирига даъвогарлик қилиш.

Ҳайдар НОСИРОВ.

ФИДОЙИ ШИФОКОР

Ҳузурига дард билан кириб келган бемор дармон олиб чиқиб кетгандан кейингина унинг кўнгли тоғдек ёришади. Бемор соғлиғини тиклашда шифокор озмунча имконият ва маҳоратини ишга солмайди дейсизми! Буни Маъруфхўжа ака яхши билади. Билгани учун ҳам бу ҳаёт ҳақиқатини шогирд ва фарзандларига (фарзандлари ҳам шифокор) уқтиргани-уқтирган.

Олтмиш баҳорни қаршилаётган М. Отахўжаев 34 йилдирки Киров районидаги марказий шифохонанинг ички касалликлар бўлимида мудирлик қилиб келмоқда.

Фидойилик, ҳалол меҳнат эъзозланганидек М. Отахўжаев «СССР соғлиқни сақлаш аълочиси» фахрий унвонига сазовор бўлган.

СУРАТДА: Меҳнат ветерани Маъруфхўжа Отахўжаев бемор Мўминжон Мамасолиев билан.

З. ҲАЙДАРОВ олган сурат.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

«СУҒДИЁНА—МОВАРАУННАҲР»

ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХ ВА МАДАНИЯТ ЁДГОРЛИКЛАРИНИ САҚЛАШ ЖАМИЯТИ, ЖУМҲУРИЯТ МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ, ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ҲАМДА АРХИТЕКТОРЛАР УЮШМАСИ

ўзбек халқининг тарихи, маданияти, адабиёти, санъати, мусиқаси, қадимий урф-одатлари, шунингдек, унинг буюк алломалари АБУ АЛИ ИБН СИНО, АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ, АЛ-ХОРАЗМИЙ, АЛ-ФОРОБИЙ, АЛ-ФАРҒОНИЙ, БАХОВАДДИН НАҚШБАНДИЙ, ҲАКИМ АТ-ТЕРМИЗИЙ, ИМОМ АЛ-БУХОРИЙ, АҲМАД ЯССАВИЙ, АЛИШЕР НАВОИЙ, УЛУҒБЕК, БОБУР ва яна қанчадан-қанча халқимиз тарбият этиб етиштирган улуғ зотлар ҳақида бадиий-оммабоп кўп серияли фильмлар яратишни мақсадга мувофиқ деб топдилар.

ҲОЗИРГИ КУНДА «СУҒДИЁНА»—ХУДОЛАР МАКОНИ» ФИЛЬМИ УСТИДА ИШ ОЛИБ БОРИЛЯПТИ.

Бу фильм VI—VIII асрлар аро Ўрта Осиёда кечган тарихий ва сиёсий воқеаларни ўз ичига қамраб олиб, ўша давр намояндалари: қадимий турк давлати ҳоқони Туркsanф, Эрон шаҳаншохи Хусрав Анушервон, Сўғдлар мамлакати саркардаси — Ихшид Гурек, Панжикент ҳокими — Афшин Деваштич ва Ислом нурини Мовароуннаҳрга таратиб, ерлик халқларга мусулмон динини тарғиб этган араб лашкарбошиси Кутайба ибн Муслим сиймоларини экранда жонлантиради.

Ушбу фильм, Ўрта Осиё халқлари ислом динини қабул этиб, ҳидоят йўлига ўтганликларининг 1400 йиллигига бағишланади.

Нечоғлик мураккаб ва хайрли иш амалга оширилаётганлиги сабабли ўзбек халқининг тарихига қизиққан ташкилотлар, корхоналар Сиз ҳурматли Ватандошларимиздан, кенг жамоатчиликдан, фильмни суратга олиш жараёнига баҳоли-қудрат, ўз улушларингизни қўшарсиз, деган умиддамиз.

Бизнинг ҳисоб белгимиз қуйидагича: Ҳисоб рақами № 000700844, Код 734321 Тошкент шаҳри. Киров ноҳияси уй-жой қурилиш банки.

ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХ ВА МАДАНИЯТ ЁДГОРЛИКЛАРИНИ САҚЛАШ ЖАМИЯТИНИНГ БОШҚАРМАСИ.

Манзилимиз: 700078, Тошкент шаҳри, Парадлар ҳиёбони, 5-уй. Телефонлар: 33-08-36, 33-66-80.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ 37-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Ўрта Осиё нефть-газ қурилиш ва Ўрта Осиё энергетикани таъминлаш корхоналари асосида

ТАЛАБАЛАРНИ
КОНКУРС БЎЙИЧА

экспериментал группаларга газ-электр пайвандлаш мутахассислиги бўйича

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати 6 ой.

Ўқишга Совет Армияси сафидан қайтган ўрта маълумотга эга бўлган Тошкент — шунингдек, Фарғона, Марғилон, Ангрен, Ширин, Навоий, Бекобод ва Нуробод шаҳарларида истиқомат қилувчилар қабул этиладилар.

Бошқа шаҳардан келувчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати тугагач доимий иш билан таъминланадилар.

Ўқишга қабул қилинганлар ҳар ойда 100 сўм нафақа билан таъминланадилар, ишлаб чиқариш амалиёти жараёнида олинган нафақанинг 50 фоизи ўқувчиларга берилади.

Ўрта Осиё нефть-газ қурилиш ва Ўрта Осиё энергетикани таъмирлаш корхоналари ишчиларининг ўртача ойлик маоши 400—500 сўмни ташкил этади.

Ўз вақтида ишга туширилган иншоотлар учун эса иш ҳақи 2 баробар ошади.

Вилоятларда ишловчиларга қўшимча 20 фоиз иш ҳақи тўланади.

Бундан ташқари 13 ойлик маоши, 55 ёшга тўлганда шу корхоналарда узлуксиз 12,5 йил ишлаган ишчилар қарилик нафақасига чиқиш ҳуқуқига эгадирлар.

Корхоналарда ишловчилар уй-жой билан таъминланадилар.

Ҳордиқ чиқариш оромгоҳларига, дам олиш масканларига йўлланмалар берилади.

Машғулотлар группалар йиғилиши билан бошланади.

Бизнинг масканимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор ноҳияси, 20-мавзе, 35-уй. Телефон: 76-89-05.

•

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

аҳолидан келаётган сўровлар муносабати билан 1982 йилда чиқарилган эркин муомаладаги заёмлар, жамғарма банки сертификатлари ва Давлат хазиначилик мажбуриятларининг, шунингдек ўйналадиган тираж муддатларининг ўзгармаслигини тасдиқлайди.

1982 йилги эркин муомаладаги заёмларнинг навбатдаги ўйинлар тиражи шу йилнинг

15 ФЕВРАЛИДА МИНСК ШАҲРИДА ЎТКАЗИЛАДИ

•

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/II да **Алишер Навоий**, 9/II да **Концерт**, 10/II да **Аловуддиннинг сеҳрли чироғи**, (12.00) **Дон Кихот**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/II да **Сабъаи сайёр** (15.00), 10/II да **Тандир эшиги** (15.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 8/II да **Паранжи сирлари**, 9/II да **Ака-ука совчилар**, 10/II да **Дардимни айтаман, куласизми?**

АВРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/II да **Лақма куёв**, 9/II да **Фармонбиби аразлади**, 10/II да **Кулги ва қўшиқ кечаси**.

«Гулистон» ойномаси жамоаси, партия, касаба уюшмаси ташкилоти ойнома бош муҳаррир ўринбосари Оқилжон Ҳусановга акаси

Солижон ҲУСАНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги Халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлари Жумҳурият илмий услубият маркази ходимлари шу марказ раҳбари Д. Ҳусановга акаси

Солижон ҲУСАНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик академиясининг Ўрта Осиё бўлими Сабзавот-полиз экинлари ва картошкачилик илмий тадқиқот илмгоҳининг жамоаси сабзавот-полиз экинлари селекцияси бўлимининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди А. М. Аббосовга акаси

Аҳмад Маҳмудович АББОСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССЖ Фанлар Академияси Иқтисодиёт илмгоҳи жамоаси илмий ходим С. Х. Раҳимовага отаси

Хошимжон ИМОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ. Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

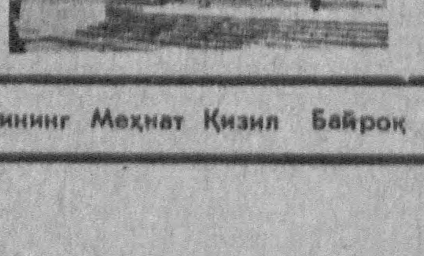

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 4871.

№ 28. • Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида. А—2 форматида босилади. • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12